

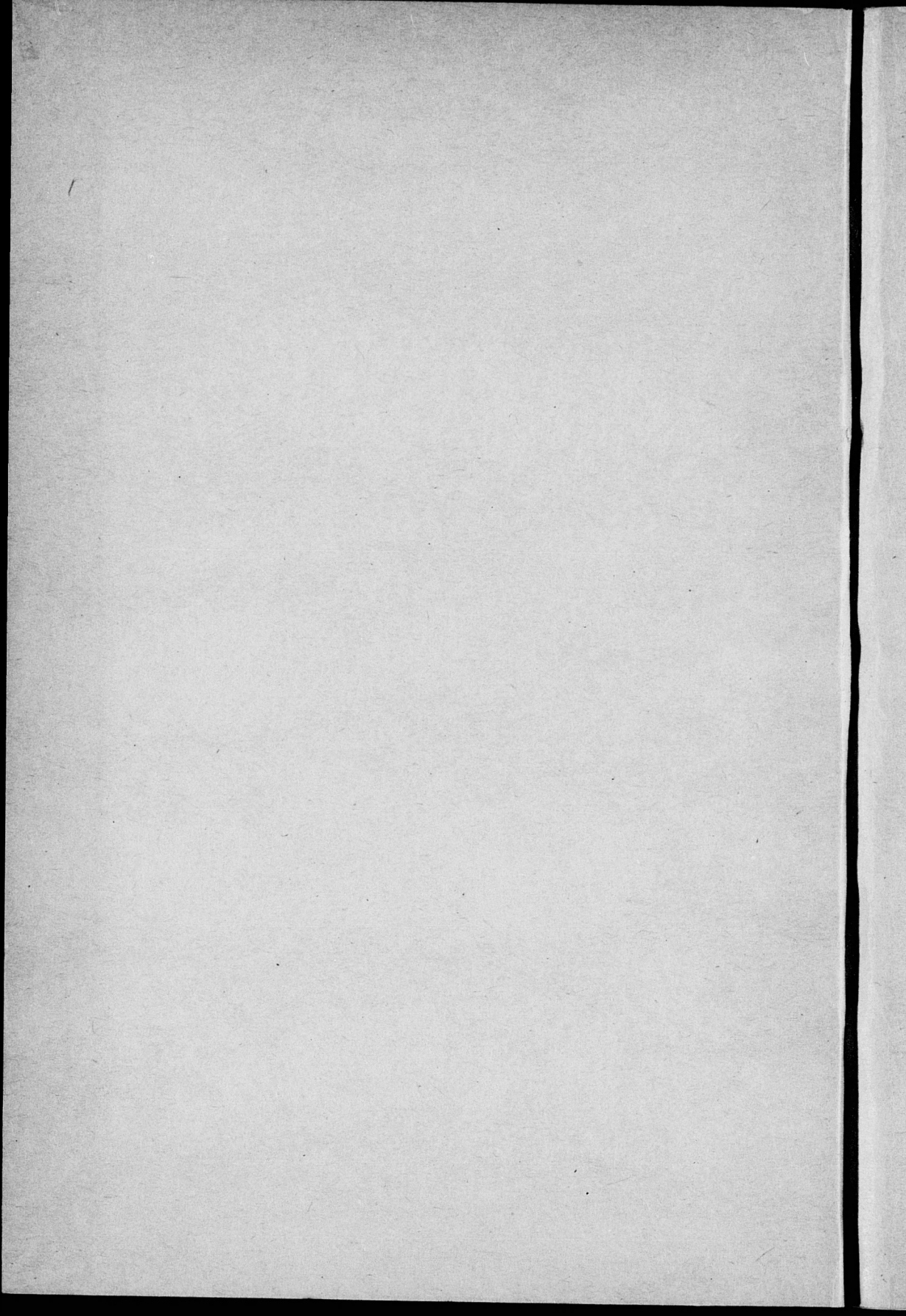
HOLLANDSCHE MAATSCHAPPIJ

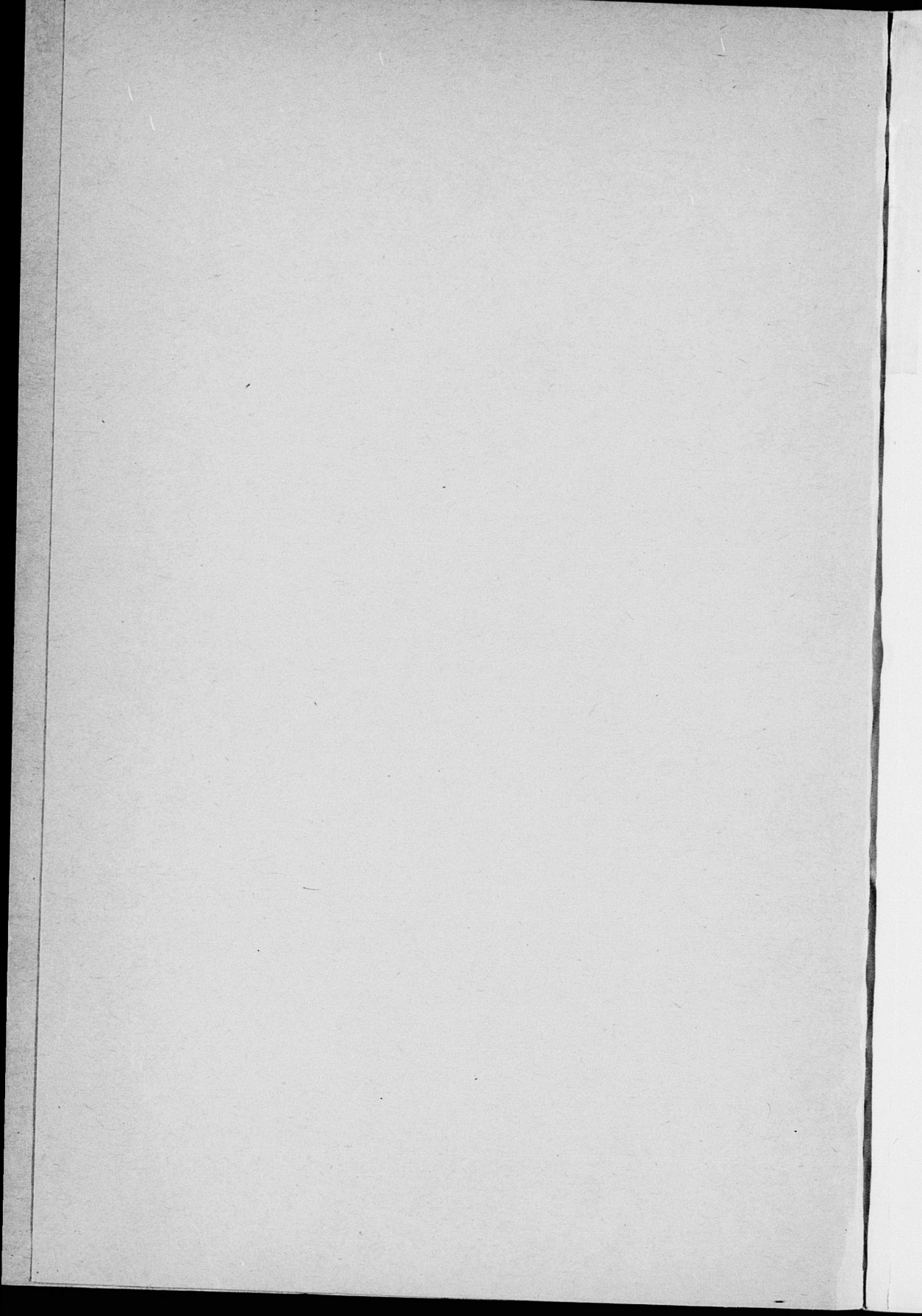
VAN

LANDBOUW.

1847—1897.

F. n.º 164.

BEKNOPT OVERZICHT

VAN DE

OPRICHTING EN WERKZAAMHEDEN

DER

Hollandsche Maatschappij van Landbouw,

GEDURENDE HAAR 50-JARIG BESTAAN

1847—1897.

GROOTENDEELS SAMENGESTELD VOOR ZIJN OVERLIJDEN DOOR

den Heer P. F. L. WALDECK,

IN LEVEN

Secretaris-Penningmeester.

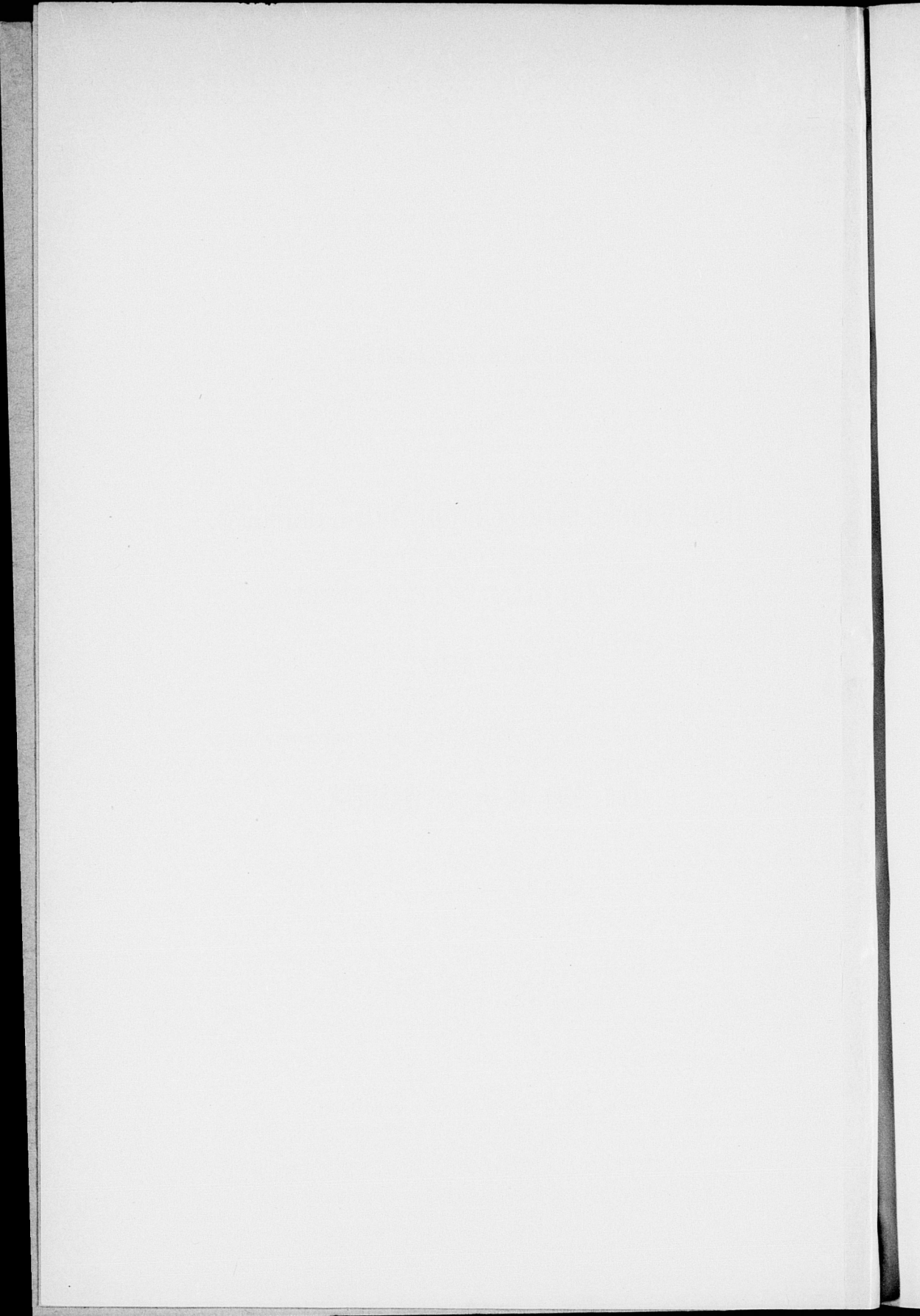

DRUK VAN MOUTON & CO., DEN HAAG.

RIJKSUNIVERSITEIT TE UTRECHT

2427 990 7

ZIJNE MAJESTEIT

Willem III

Koning der Nederlanden Prins van Oranje-Nassau
Groothertog van Luxemburg
enĳ. enĳ. enĳ.

was van 29 April 1848 tot 23 November 1890

Beschermheer

EN

HARE MAJESTEIT

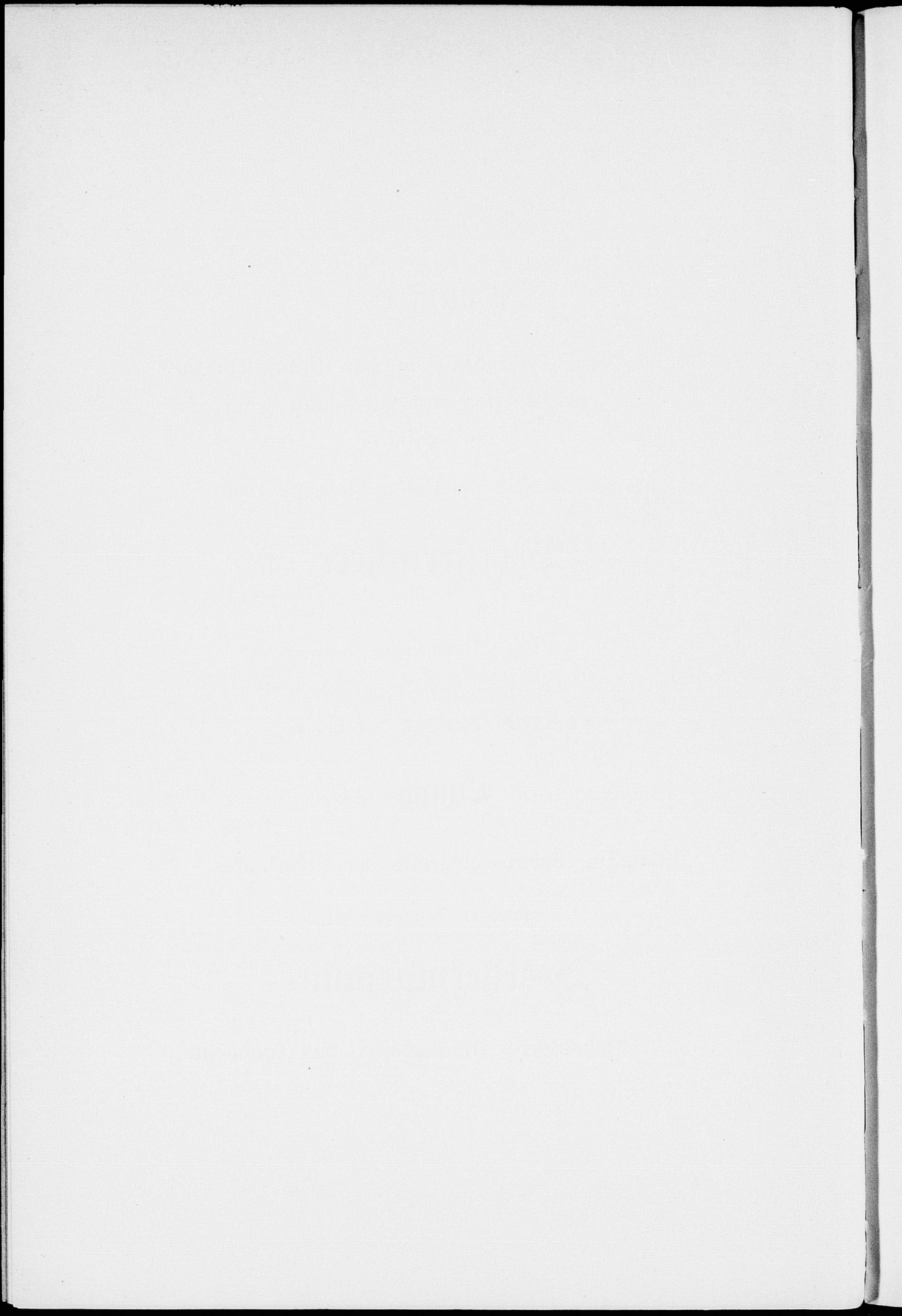
Emma

Koningin Weduwe-Regentes der Nederlanden

is sedert 27 Januari 1891

Beschermvrouw

van de Hollandsche Maatschappij van Landbouw.

OPRICHTERS

VAN DE

Hollandsche Maatschappij van Landbouw.

B. A. BARON VAN VERSCHUER.

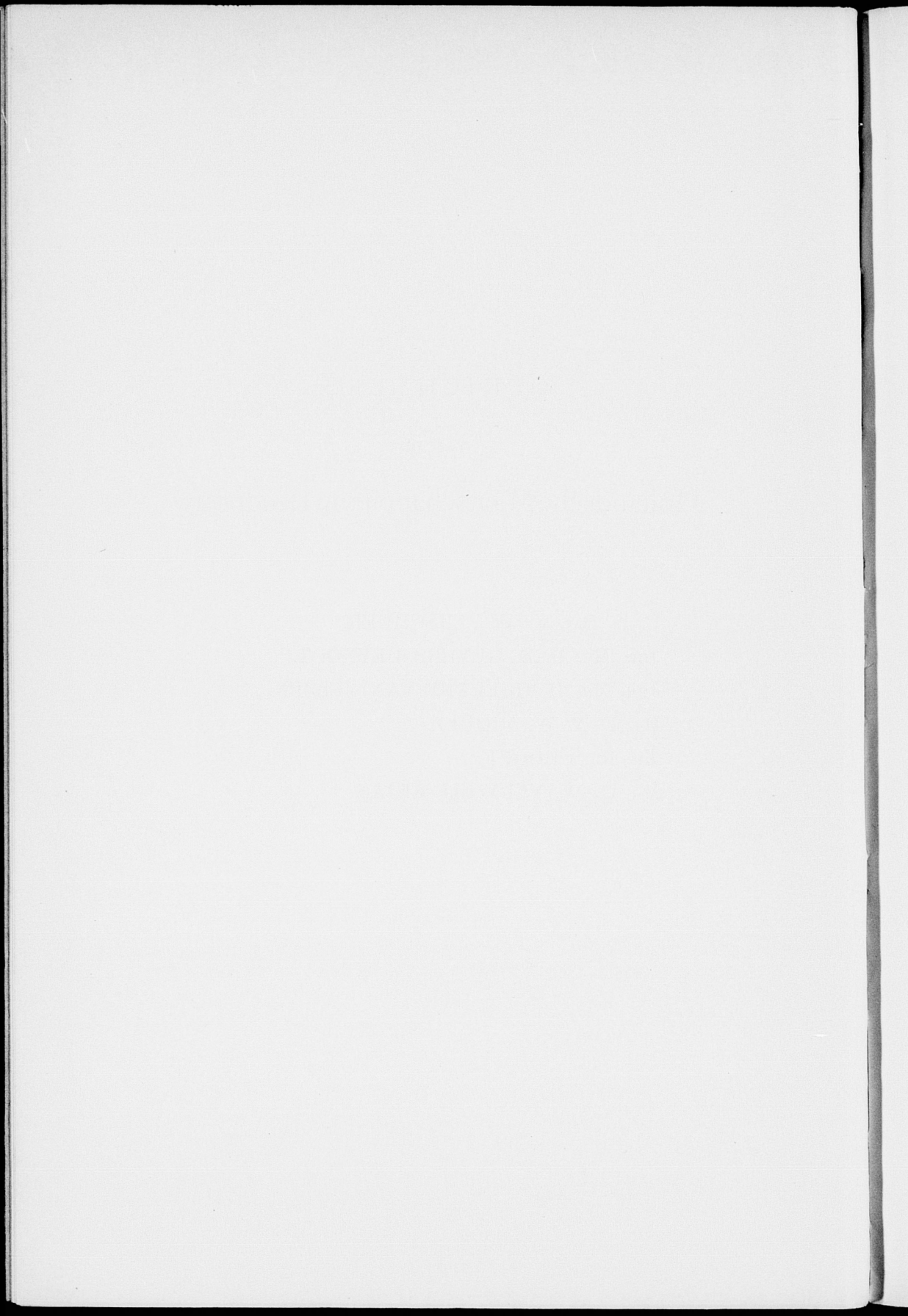
JHR. MR. D. R. GEVERS DEYNOOT.

JHR. MR. H. HOEUFFT VAN VELZEN.

DR. F. A. W. MIQUEL.

MR. IC. 'T HOOFT.

MR. G. W. VERWEIJ MEJAN.

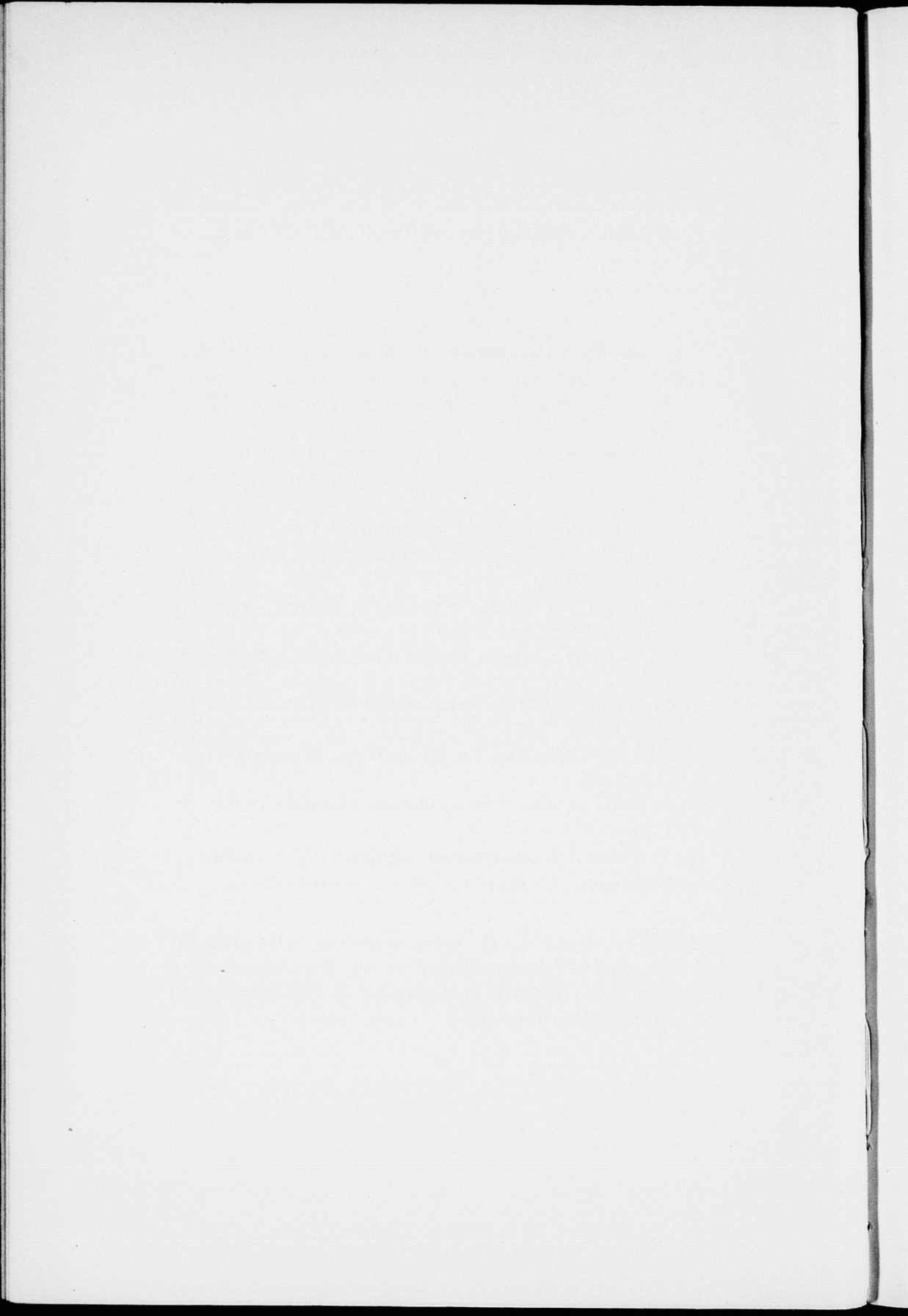

TEGENWOORDIG HOOFDBESTUUR.

- C. J. van der Oudermeulen, te *Wassenaar*, Eere-Lid.
Herman F. Bultman, te *Haarlemmermeer*, Eere-Lid.
D. F. A. Bauduin, te *'s-Gravenhage*, Voorzitter. Aftreding 31 December 1899.
J. Breebaart Kz., te *Winkel*. Aftreding 31 Dec. 1897.
S. C. Korteweg, te *'s-Gravenhage*. Aftreding 31 Dec. 1897.
Jn. Zijp Kz., te *Abbekerk*. Aftreding 31 Dec. 1898.
Ph. van der Breggen, te *Waddingsveen*. Aftreding 31 Dec. 1898.
E. L. Graaf van Limburg-Stirum, te *'s-Gravenhage*. Aftreding 31 Dec. 1899.
Th. J. Waller, te *Anna Paulowna*. Aftreding 31 Dec. 1899.
S. de Jongh, te *Stompvoren*, Oterleek. Aftreding 31 Dec. 1900.
Jhr. P. J. J. Repelaer, te *Dubbeldam*. Aftreding 31 Dec. 1900.
P. J. A. de Bruine, te *Zwijndrecht*. Aftreding 31 Dec. 1901.
G. Vas Visser, te *Amsterdam*. Aftreding 31 Dec. 1901.
L. Broekema, Adviseerend Lid, te *Wageningen*.

Leden van het Bestuur.

-
- P. F. L. Waldeck, te *Loosduinen* bij *'s-Gravenhage*, Secretaris-Penningmeester; na 21 Juni benoemd tot waarn. Secretaris-Penningmeester S. C. Korteweg, Lid van het Hoofdbestuur.

LEDEN VAN VERDIENSTE.

- A. Baron von Doblhoff, gewezen Gezant van Oostenrijk aan het Nederlandsche Hof.
- J. N. Jones, Secretaris der Maatschappij van Landbouw van Allanta, in den Staat Georgia in Noord-Amerika.
- Graaf Chicester, Voorzitter der Koninklijke Maatschappij van Landbouw in Engeland.
- James Hudson, Secretaris der laatstgenoemde Maatschappij.
- E. Rouher, gewezen Minister van Landbouw, Koophandel en Openbare Werken in Frankrijk, te Parijs.
- E. Baron Peers, Lid der Provinciale Commissie van Landbouw voor Oost-Vlaanderen, te Oostcamp in België.
- H. Vogel-Saluzzi, Grondeigenaar te Cham, Kanton Zug, in Zwitserland.
- Jörgensen, Hoogleeraar voor den Landbouw aan de Koninklijke Polytechnische school, te Kopenhagen, in Denemarken.
- William Fisher Hobbs, Lid der Koninklijke Maatschappij van Landbouw in Engeland.
- Lefèbvre de Sainte Marie, Inspecteur-Generaal van Landbouw in Frankrijk, te Parijs.
- C. T. Christensen, Staatsagronoom, te Christiania.
- Etienne Maslow, Secretaris der Keizerlijke Maatschappij van Landbouw, te Moskou.
- Gustave le Docte, Secretaris der Koninklijke Maatschappij van Landbouw in België, te Brussel.
- Mr. J. de Liron d'Airoles, Eerelid van de Koninklijke Commissie voor Pomologie in België, te Parijs.
- H. P. Wiegman, Secretaris van het Paarsch Landbouwkundig Genootschap aan de Kaap de Goede Hoop.

- W. de Weschniakoff, Directeur van het Departement van Landbouw in Rusland.
- G. Grove, Secretaris van de Vereeniging der Tentoonstellingen in het Kristal Paleis in Engeland.
- Auer, Directeur der Keizerlijke Drukkerij te Weenen.
- E. de Laveleye, Hoogleeraar te Luik.
- I. J. de Beucker, leeraar in de Plant-, Tuin en Landbouwkunde, te Antwerpen.
- H. J. van Hulle, Oud-Hortulanus, te Gent.
- Hausburg, Secretaris der Maatschappij van Landbouw te Koningsbergen.
- N. Wilkens, Grondeigenaar en Veehouder, Tontanka 132 te St. Petersburg.
- F. de Cannart d'Hamale, Voorzitter van den Bond der Hofbouw-Maatschappijen van België, te Antwerpen.
- Ed. Michelsen, Directeur der Landbouwschool te Hildesheim.
- Aug. Lippens, Voorzitter der Landbouw-Maatschappij van Oost-Vlaanderen te Gent.
- L. Tijdgadt, Secretaris der Landbouw-Maatschappij van Oost-Vlaanderen te Gent.
- Benno Martiny, te Berlijn.
- Professor Segelke, te Kopenhagen.
- Dr. W. Fleischmann, te Baden-Mecklenburg.
- Sir Lawas, te Rothamstad.
- Méline, Minister van Landbouw in Frankrijk, te Parijs.
- Dr. Havenstein, Koninklijk Economieraad, Secretaris der Landbouw-Maatschappij voor Rijn-Pruissen, te Bonn.

55 Leden van de Algemeene Vergadering.

± 9500 gewone leden.

1847—1897.

1e Vergadering
tot oprichting
der Maatschappij.

Op 19 April 1847 kwamen ten huize van den Heer B. A. Baron van Verschuer te Amsterdam bijéén, behalve genoemde Heer, de Heeren Jhr. Mr. D. R. Gevers Deynoot, Jhr. Mr. H. Hoeufft van Velsen, Dr. F. A. W. Miquel, Mr. Ic. Thoofft en Mr. G. W. Verwey Mejan, waarbij uit het verhandelde bleek, dat door eene door de Heeren van Verschuer en Gevers Deynoot gehouden briefwisseling zoowel in Noord- als in Zuid-Holland besprekingen plaats hadden gehad voor het oprichten eener Maatschappij van Landbouw, waarom de Heer Baron van Verschuer deze Vergadering had belegd om te beraadslagen, kon het zijn te besluiten om zich te vereenigen en de oprichting eener Maatschappij voor de beide Provinciën te beproeven.

Onder algemeene instemming werd bepaald, tot dit

doel in gemeen overleg te handelen en zich daartoe dadelijk te constitueeren onder den naam van „Voorloopige Vereeniging tot oprichting eener Hollandsche Maatschappij van Landbouw.” Onder leiding dezer vergadering door den Heer Verwey Mejan werd eene circulaire met concept grondslagen vastgesteld en de verspreiding daarvan aan Jhr. Mr. D. R. Gevers Deynoot opgedragen.

Op 9 October daaraanvolgende hielden voornoemde Heeren „behalve de Heer Baron van Verschuer, die tot herstel zijner gezondheid in het buitenland vertoefde”, hunne 2e vergadering te Leiden, waarop bericht werd, dat reeds omtrent 500 leden zich tot deelneming aan de Maatschappij hadden aangemeld, en werd besloten op 13 November 1847 in het Prinsenhof te Haarlem eene algemeene vergadering der toegetreden leden te houden, voornamelijk om te bespreken en te besluiten, of eene Maatschappij voor de beide Hollandsche provinciën dan wel ééne Maatschappij voor iedere provincie zou worden opgericht.

1e Algemeene
Vergadering der
Maatschappij.

Deze Vergadering, bijgewoond door 89 leden, werd geleid door den Heer Mr. G. W. Verwey Mejan. Het Secretariaat werd door Jhr. Mr. D. R. Gevers Deynoot waargenomen.

Eén Maatschappij
voor beide
provinciën.

Allereerst werd het vraagstuk behandeld, of ééne Hollandsche Maatschappij van Landbouw zoude worden opgericht, dan wel voor iedere Provincie eene afzonderlijke, welke vraag breedvoerig besproken werd door de Heeren Bierman, van Meteren Gevers Mackay, van Ewijk, Stuart, Miquel, Gevers Deynoot, Thooft, del Court van Krimpen, Repelius en van Lennep. Bij stemming, met 252 tegen 79 stemmen, werd besloten ééne Maatschappij op te richten onder den naam van „Hollandsche Maatschappij van Landbouw.” Bij deze stemming werden medegemeld de stemmen, die schriftelijk waren ingekomen.

Ziedaar opgericht de Maatschappij, die thans haar 50 jarig bestaan viert!

Alvorens verder te gaan is het eene behoefte hulde te brengen aan het zestal edele mannen, die het initiatief tot oprichting namen. Helaas een vijftal is niet meer — alleen den Heer B. A. Baron van Verschuer is het gegeven na 50 jaren te herdenken het belangrijke werk, dat hij mede heeft verricht en niet alleen het werk van 1847, maar ook de medewerking, die hij steeds is blijven verleenen om ook door de Maatschappij de belangen van den Hollandschen-Nederlandschen Land- en Tuinbouw en alle daaraan verwante vakken te bevorderen. Hulde aan hem, die ook bij dit Gouden feest zijne gewaardeerde belangstelling toont.

De Heeren Verwey Mejan, Thoofft en Miquel werden niet vele jaren na de oprichting der Maatschappij door den dood aan hun zoo nuttigen werkkring ontrukkt, doch de Heeren Gevers Deynoot en Hoeufft van Velsen mochten vele jaren van den bloei der Maatschappij getuigen zijn en vooral eerstgenoemde al zijne krachten geven om onzen land- en tuinbouw te doen bloeien. Jhr. Mr. D. R. Gevers Deynoot toch bleef het Secretariaat, geheel belangeloos, waarnemen tot 1871, het noodlottig jaar waarin de ongesteldheid hem aantastte, die hem noodzaakte te bedanken. Aan Gevers Deynoot heeft de Maatschappij veel, zeer veel te danken en dat hierin eenstemmigheid heerschte, bewijst het monument, dat kort na zijn overlijden (1877) is geplaatst op de plek, waar hij zooveel ten nutte der Maatschappij heeft gewerkt, zijn geliefd buitenverblijf „Rusthoek” onder Loosduinen. Dáár waar de Maatschappij wordt genoemd, hetzij vroeger, nu of later, zijn naam zal er-aan steeds verbonden en bij zooveel in dankbare herinnering blijven.

Ook Jhr. Hoeufft van Velsen heeft tal van jaren mogen zien, dat de boom, dien hij heeft helpen planten, goede en vele vruchten heeft gedragen; als Penning-

meester was hij ijverig werkzaam tot 1852. In 1895 werd hij aan de zijnen en aan zijn arbeid ontrukkt.

Wet der Maatschappij en doel.

Op dezelfde Vergadering, waarop de Maatschappij is opgericht, werden de grondslagen der Maatschappij vastgesteld, welke Statuten bij Kon. Besluit van 21 Januari 1848 No. 85 werden goedgekeurd. De 1e alinea van artikel 1, toen reeds evenals nu nog, bevatte de veel omvattende taak, dat de Hollandsche Maatschappij van Landbouw zich ten doel stelt de bevordering der belangen van *Akker- en Tuinbouw, Veeteelt, Zuivelbereiding, Houtteelt en Bloemkweekerij*.

2e Algemeene Vergadering.

De 2e Algemeene Vergadering werd gehouden op 29 April 1848 te Amsterdam, waarop de verblijdende mededeeling werd gedaan, dat Z. M. de Koning het Beschermheerschap der Maatschappij had aangenomen en dat 29 Afdelingen der Maatschappij waren opgericht, zijnde in *Zuid-Holland* de Afdelingen:

Alphen en omstreken; Beijerlanden en Strijen;
 Delft en omstreken; Dordrecht en omstreken;
 Gouda en omstreken; 's Gravenhage en omstreken;
 Nieuwkoopse en Zevenhovensche polders en ringdorpen;
 Leiden en omstreken; Oegstgeest en omstreken;
 Overflakkee en Goedereede; Oudewater en omstreken;
 Rotterdam en omstreken; Soetermeer-Zegwaard en omstreken.
 Vijfheerenlanden, Alblasserwaard en Arkel beneden de Zouwe;
 Westland, en Woerden en omstreken.

in *Noord-Holland* de Afdelingen:

Amsterdam; Alkmaar;
 Beemster, Edam en Purmerend; Broek in Waterland;
 Enkhuizen; Haarlem en omstreken;
 Hoorn en omstreken; Oudkarspel;
 Opmeer; Thamen a/d. Amstel;
 Velzen en omstreken; Zaanlandsche Dorpen en Zijpe.

Tevens werd medegedeeld dat het aantal leden bedroeg 1368, en dat de Afdeeling Amsterdam in Maart hare 1^e tentoonstelling van Bloemgewassen, Vruchten, Groenten en Werktuigen had gehouden, terwijl de Afdeeling Rotterdam en omstreken het programma voor hare 1^e tentoonstelling van Vee, Voortbrengselen en Werktuigen, te houden in de maand October 1848, had verspreid.

Breedvoerig werd daarna behandeld een concept *Wet* voor de Maatschappij, die werd vastgesteld en aangenomen.

1^e Hoofdbestuur.

Bij die *Wet* was bepaald, dat het Hoofdbestuur uit 7 leden zoude bestaan, waartoe werden gekozen de Heeren Mr. G. W. Verwey Mejan als *Voorzitter*; Jhr. Mr. D. R. Gevers Deynoot als *Secretaris*; Jhr. Mr. H. Hoeufft van Velsen als *Penningmeester*; A. Vlieland en Jhr. Mr. D. T. Gevers van Endegeest *Leden voor Zuid-Holland*; J. Bouman en Dr. F. A. W. Miquel *Leden voor Noord-Holland*.

Mededeelingen en Berichten.

Op deze Vergadering werd nog besloten „Mededeelingen en Berichten” te doen drukken en aan de leden der Maatschappij te zenden, terwijl de Heer W. H. Suringar twee middelen voorstelde om den landbouw in ons Vaderland aan te moedigen:

1^e dat de Maatschappij zich richte tot de Regeering met verzoek, een Ministerie voor Landbouw en Koophandel te vormen, en

2^e dat er, van wege de Maatschappij, in navolging van Engeland en Ierland, Hulpbanken of Vereenigingen tot het geven van voorschotten aan landbouwers worden opgericht.

Opmerkelijk is het, dat 50 jaren later beide zaken nog in behandeling zijn! De oprichting van een Ministerie van Landbouw acht onze Maatschappij toch steeds een allereerste eisch des tijds, opdat de belangen van onzen land- en tuinbouw voldoende worden behartigd. In 1896 richtte zij zich nog over deze zoo belangrijke zaak per adres tot Hare Majesteit de Koningin-Weduwe-Regentes

der Nederlanden. Over het geven van voorschotten aan landbouwers door Vereenigingen wordt mede thans nog veel gesproken en geschreven en deze zaak maakt voortdurend een punt van overweging bij het Nederlandsche Landbouwcomité uit.

Spreuk der
Maatschappij.

De 1e Vergadering van het Hoofdbestuur der Nederlandsche Maatschappij van Landbouw werd op 20 Mei 1848 op „Rusthoek” onder Loosduinen gehouden, waarop verschillende Commissiën werden benoemd en besloten werd bij gelegenheid der Algemeene Vergadering te Leiden eene algemeene tentoonstelling te houden. In de Hoofdbestuurs-Vergadering 1 September 1848 op Endegeest werd besloten een stempel voor het slaan van medailles te doen vervaardigen en als spreuk der Maatschappij aan te nemen „*Bid en Werk*”.

Pokziekte
Schapen.

De 3e Algemeene Vergadering had plaats op 28 September 1849 te Leiden; uit het Verslag bleek, dat de Maatschappij toen 33 Afdeelingen met 3296 leden telde en werd mededeeling gedaan, dat het Hoofdbestuur zich tot de Regeering had gewend, met het verzoek om den in- en doorvoer van pokzieke schapen tegen te gaan. Als plaats voor de Algemeene Vergadering en tentoonstelling in 1850 werd Alkmaar aangewezen, terwijl in plaats van de heeren Gevers van Endegeest en Bouman als leden van het Hoofdbestuur werden benoemd de Heeren Dr. A. N. van der Boon Mesch en Jhr. D. C. de Dreu Fontein Verschuer. Op de Algemeene Tentoonstelling, die gelijk met de Algemeene Vergadering werd gehouden, werd flink ingezonden, doch er werden natuurlijk moeilijkheden bij deze eersteling ondervonden, terwijl het tekort p. m. f 1800.— bedroeg.

Tentoonstelling.
Leiden.

Op de Hoofdbestuurs-Vergadering van 28 April 1850 werden o. a. besproken:

Schadelijk ge-
dierte.

1°. maatregelen te nemen tegen het schadelijk gedierte, waaromtrent de Afdeeling *Soetermeer en Zegwaard* een schrijven had gericht;

Afkoop tienden;
beschermende
rechten.

2°. Van dezelfde Afdeeling omtrent den afkoop van tienden; en

3°. Van genoemde Afdeeling omtrent het heffen van beschermende rechten voor den Landbouw.

Maatregelen
longziekte.

Nog was ingekomen een schrijven van den Gouverneur van Zuid-Holland omtrent maatregelen tegen de longziekte onder het rundvee, waarop besloten werd het advies van den Hoogleeraar Numan te Utrecht te vragen.

Commissie
longziekte.

Op 27 September 1850 had de 4e Algemeene Vergadering te Alkmaar plaats en werd daar op voorstel der Afdeeling *Vijf Heerenlanden* eene Commissie benoemd, om middelen te beramen ter bestrijding der longziekte onder het rundvee, 't geen tengevolge had dat in 1852 een adres aan de 2e Kamer der Staten-Generaal werd ingediend.

Tot Voorzitter der Maatschappij werd gekozen de heer Mr. F. A. van Hall en tot leden van het Hoofdbestuur de Heeren Jhr. Mr. D. F. Gevers van Endegeest en Jhr. G. F. van Tets en als plaats voor het houden der Algemeene Vergadering in 1851 's Gravenhage aangewezen.

Oprichting
Stamboeken.

Een schrijven der Afdeeling *Alphen en omstreken*, waarbij de aandacht van het Hoofdbestuur werd gevestigd op het aanleggen van stamboeken voor het vee in Engeland, werd op de Vergadering van 18 December 1850 breedvoerig behandeld en besloten te antwoorden, dat in Engeland het stamboek alleen bevat het vee van ongemengd ras en betwijfeld wordt of zulks hier het geval zoude kunnen zijn, doch dat het gaarne zien zal, als bij de afdeeling, waarin men zich op veeveredeling toelegt, van een en ander aantekening wordt gehouden, welke dan in de „Mededeelingen en Berichten” kunnen worden opgenomen. Met ingenomenheid werd van een schrijven van Z. M. den Koning kennis genomen, waarbij van H.D.'s belangstelling in verschillende landbouwzaken bleek, o. a. in de verspreiding van nuttige werk-

tuigen, het droogleggen der landerijen, kruising onzer veerassen, onderwijs in den landbouw en het daarstellen van landbouwscholen.

**Tentoonstelling
's-Gravenhage.**

In September 1851 werd de Algemeene Tentoonstelling in de manége en het Willemspark te 's-Gravenhage gehouden, waarbij Z. M. de Koning H.Ds. belangstelling toonde door reeds vóór de opening dier tentoonstelling daaraan een bezoek te brengen. De Algemeene Vergadering had op 27 September 1851 plaats, breedvoerig werden daarop verschillende voorstellen behandeld, o. a. van de Afdeeling *Waard en Groet*, 1° het indienen van een adres aan de Regeering met verzoek tot afschaffing van de belasting op het zout ten gerieve van den landbouw, welk punt tot een volgende Vergadering werd aangehouden, en in 1852 te Haarlem werd verworpen.

**Afschaffing
accijns zout.**

**Prijsvraag
longziekte.**

2° het uitschrijven van eene prijsvraag luidende: „welke zijn de beste middelen ter voorkoming van de verspreiding der longziekte onder het rundvee.” Daar op deze Vergadering ook het rapport der te dezer zake benoemde Commissie zoude worden uitgebracht, welk rapport concludeerde om zich tot de Regeering te wenden ter bekoming eener algemeene Wet ter uitroeiing der longziekte onder het rundvee, welke conclusie door de Vergadering werd aangenomen, werd dat voorstel niet verder behandeld.

Tienden.

3° Om een adres aan de Regeering in te zenden tot het doen vervangen der tienden door een bepaalde grondrente van den bebouwd grond. Het nemen van een besluit werd tot eene volgende Vergadering verdaagd, waarna in 1852 te Haarlem eene Commissie werd benoemd om hieromtrent verslag uit te brengen.

Blauw in de kaas.

Een voorstel der Afdeeling *Ouderamstel* om eene prijsvraag uit te schrijven luidende: „Waarom is het blauw worden der kaas toetescrijven en welke zijn de middelen om dit te voorkomen” werd aangenomen. Als plaats voor de volgende Algemeene Vergadering werd Haarlem

aangewezen, terwijl tot leden van 't Hoofdbestuur werden gekozen de Heeren P. H. Baron Taets van Amerongen en B. A. Baron van Verschuer.

**Landbouw
Statistiek.**

In 1852 werd op de Algemeene Vergadering te Haarlem een uitvoerig verslag uitgebracht omtrent de wenschelijkheid enz. van een beter rapport van de landbouwstatistiek, terwijl de vraagpunten voor het opmaken der verslagen door de afdeelingen te beantwoorden, zijn te vinden op bladz. 442 en vervolg der Med. en Berichten. Op die Vergadering werd als Penningmeester in plaats van Jhr. Hoefft van Velsen gekozen de Heer I. C. van der Burch te Haarlem en tot leden van het Hoofdbestuur de Heeren Mr. C. W. O. van Dorssen en Jhr. Mr. G. Corver Hooft; als plaats voor de Algemeene Vergadering in 1853 werd Dordrecht aangewezen.

Rijkstollen.

Het Hoofdbestuur behandelde op zijne Vergadering in November 1852, op verzoek der Afdeeling *Vijf Heerenlanden*, 1°. de middelen om vrijdom van rijkstollen te verkrijgen, 2°. stukboter op één bepaald gewicht te verkoopen, 3°. om de Regeering te verzoeken evenals het gewicht ook de balansen te doen ijken. De Heer B. A. Baron van Verschuer deelde op de volgende Vergadering eenige bijzonderheden mede omtrent zijne proeven met de inënting tegen de longziekte onder het rundvee.

**Stukboter bij
gewicht.**

**Ijken
balansen.**

Inënting Vee.

In de Vergadering van 28 Januari 1853 besloot het Hoofdbestuur een verzoek der Afdeeling *Waddingsveen* te steunen bij de Hooge Regeering om wijziging der Jachtwet, in dien geest, dat honden, die mollen en muizen op de landerijen vangen, niet behoeven voorzien te zijn van een blok of kruishout.

**Wijziging
Jachtwet.**

**Inënting
longziekte
rundvee.**

Breedvoerig werd besproken de inënting als voorbehoedmiddel tegen de longziekte bij het rundvee en eene Commissie benoemd, bestaande uit de Heeren Taets van Amerongen en van Verschuer, om zooveel mogelijk gegevens te verzamelen. Besloten werd tot

Prijsvragen
en
planteekeningen.

het uitschrijven van prijsvragen omtrent het „Blauw in de Kaas” en het verdrijven van de oot in het land, en voor planteekeningen voor bouwhoeven, hebbende de Maatschappij van Bouwkunst bericht, dat zij genegen is de bekroonde planteekeningen in haar tijdschrift op te nemen.

De Algemeene Vergadering, die in September 1853 te Dordrecht bepaald was, bij welke gelegenheid eene Algemeene Tentoonstelling zoude worden gehouden en waarvoor bijna alles gereed was, moest om reden het uitbreken eener besmettelijke ziekte, ook op aandringen van den Raad dier Gemeente, worden afgesteld en in de plaats daarvan werd eene Buitengewone Algemeene Vergadering gehouden op 23 October d.a.v. te 's-Gravenhage.

Op die vergadering werden door daartoe benoemde Commissiën verslagen uitgebracht omtrent het onderzoek

Tienden

in hoeverre de tienden door eene vaste grondrente kunnen worden vervangen; om middelen te beramen tot het wegnemen der bekende ongeschiktheid der meeste

Erwtenteelt.

tuingronden tot het voortdurend beteelen met erwten, waarvoor eene prijsvraag werd uitgelooft, met het oog om daarvoor eene doelmatige meststof te verkrijgen;

Wet.

omtrent de herziening der wet van de Maatschappij; omtrent de ingekomen antwoorden op de prijsvraag

Blauw in de Kaas.

„blauw worden der kaas” waarbij vernieuwde uitschrijving wordt voorgesteld, welk voorstel wordt aangenomen, hetgeen evenzeer het geval is met de antwoorden op

Oot in het land.

de prijsvraag over de middelen ter verdrijving van oot (*avena futua*) uit het land.

Zoutvermenging.

Verder werden behandeld een voorstel der Afdeeling *Enkhuizen*, omtrent de vermenging van zout ten gebruike voor vee. Van de Afdeeling *Gouda* om

Contributiever-
deeling.

van de contributie een minder bedrag in de kas der Maatschappij te storten, hetgeen wordt verworpen en van de Afdeeling *Delft* om opheffing der belasting op

Belasting maïs.

maïs te vragen aan de Regeering, waartoe besloten

wordt. Bepaald werd de volgende Algemeene Vergadering in September 1854 te Dordrecht te houden.

**Inenting long-
ziekte.**

In de Hoofdbestuursvergadering in 1854 gehouden werd o. a. besloten prijzen uit te loven om de inenting van rundvee te bevorderen en wel voor Heeren veeartsen en voor veehouders. Dat voorbehoedmiddel werd meer-malen behandeld en met ingenomenheid vernam men, dat ook de Staten der Provincie Zuid-Holland *f* 3000 hadden beschikbaar gesteld tot aanmoediging der inenting. Door enkele particulieren was uitgelooft de Gouden Medaille der Maatschappij voor de meest oordeelkundige beschrijving van doelmatige inenting van 't rundvee, welke medaille werd toegekend aan den Heer J. Hoffnagel, veearts 1e klasse te Haarlem.

Druivenziekte.

Breedvoerig werd behandeld een schrijven van den Heer Commissaris des Konings in de Provincie Zuid-Holland omtrent een middel tegen de druivenziekte en goedgekeurd de oprichting eener Afdeeling *Aalsmeer*.

**Afdeeling Aals-
meer.**

De Algemeene tentoonstelling in 1854 te Dordrecht werd met een bezoek vereerd van Z. M. Koning Willem III; de toen gehouden Algemeene Vergadering nam de volgende besluiten: Op voorstel der Afdeeling *Gouda en Omstreken* de Gouden Medaille uit te loven aan den-gene, die de beste middelen aanwijst tot aanmoediging van het meer productief maken der graslanden; op voorstel van verschillende Afdeelingen de Regeering te verzoeken om bij herziening der Jachtwet het losloopen van honden zonder bungel of kruishout op werven en voetpaden niet strafbaar te stellen. Op voorstel der Afdeeling *Nieuweramstel* de Afdeelingen uittenoodigen om, waar behoefte daaraan bestaat, de Gemeentebesturen uittenoodigen maatregelen te nemen tegen de uitbreiding der schurft onder de schapen; en om de Algemeene Vergadering in 1855 te Hoorn te houden.

**Productief maken
graslanden.**

**Herziening Jacht-
wet.**

**Maatregelen
schurft bij
schapen.**

Het Hoofdbestuur behandelde in zijne vergaderingen in 1855 onder meer de volgende zaken:

- Vlasteelt.** op verzoek der 7e Afd. van de Friesche Maatschappij van Landbouw, de vlasteelt en de behandeling van dit product in Zuid-Holland, en besloot tot de Algemeene Koninklijke Landbouw Vereeniging toe te treden tegen eene bijdrage van *f* 150 per jaar.
- Veetentoonstelling Parijs 1855.** Met medewerking der Maatschappij werden in Juni 1855 op de veetentoonstelling te Parijs ingezonden 7 stieren, 16 koeien, 20 schapen en eenig pluimgedierte, een en ander maakte een zeer goed figuur.
- Landbouwschool.** Op de Algemeene Vergadering te Hoorn 1855 werd door de Afdeeling *Aalsmeer* de oprichting eener Rijkslandbouwschool ter sprake gebracht, terwijl op voorstel der Afdeeling *Waard en Groet* werd besloten proeven te nemen omtrent den invloed van het zout op het gewicht der kaas.
- Zout-gewicht-kaas.**
- Tentoonstelling Parijs 1856.** In Juni 1856 werd op de Wereldtentoonstelling te Parijs weder ingezonden; als Nederlandsch Commissaris werd benoemd Jhr. Mr. D. R. Gevers Deynoot en als Adjunct-Commissaris de Heer W. C. M. Begram. Voor rundvee werden 7 prijzen behaald, voor schapen 8, werktuigen 5, terwijl voor zuivel, voortbrengselen enz. 2 Gouden, 5 Zilveren en 2 Bronzen medailles werden toegekend. Alle kosten, aan die inzendingen verbonden, werden door particulieren gedragen en daar in 1857 weder te Parijs eene tentoonstelling werd gehouden, werd besloten daarvoor eene Rijkssubsidie aan te vragen. Op die tentoonstelling werd op naam der Maatschappij eene verzameling voortbrengselen ingezonden, die door de verschillende afdeelingen waren bij elkaar gebracht.
- Bouwstelsels.** Van een en ander werd op de Algemeene Vergadering, in 1856 te Delft gehouden, mededeeling gedaan, op welke Vergadering breedvoerig werden behandeld de verschillende bouwstelsels in de verschillende afdeelingen der Maatschappij, en besproken de wenschelijkheid van het houden van keuringen van dekhengsten en springstieren. Aan het einde dezer Vergadering werd een voor de
- Veekeuringen.**

H. A. Crommelin
Peningmeester.

Maatschappij belangrijk besluit genomen; de Heer I. C. van der Burch, Peningmeester der Maatschappij, had verzocht als zoodanig niet meer in aanmerking te komen, die Heer werd veel ter zijde gestaan door den Heer H. A. Crommelin te Haarlem en de Algemeene Vergadering benoemde zonder stemming laatstgenoemde. Dat hier niet werd misgetast, is gebleken; tot het laatst van 1871 toe was de heer H. A. Crommelin toch de goede financier der Maatschappij, met hart en ziel was hij hare belangen toegedaan; de Algemeene Vergadering benoemde hem dan ook na zijn aftreden als Peningmeester tot Eerelid van 't Hoofdbestuur en als zoodanig heeft hij, zoolang het hem gegeven mocht zijn, zijne beste krachten veil gehad voor den bloei der Maatschappij, die hem ook zoo lief was. Het eerstvolgend jaar kon hij van zijne werkzaamheden dan ook reeds doen getuigen, toen in 1857 te Amsterdam het 10jarig bestaan der Maatschappij werd gevierd.

10 jarig bestaan.

Toen telde de Maatschappij 45 Afdeelingen met bijna 7000 leden en bij de opening der Algemeene Vergadering, den 26 September 1857 in de „Vereeniging” te Amsterdam gehouden, zeide de Hooggeachte Voorzitter Mr. F. A. Baron van Hall de zoo ware woorden, die steeds door de Maatschappij zijn gehuldigd geworden: „Wij zoeken ons zelfgevoel te bevredigen, niet door anderen terug te zetten, maar door hen op zijde te streven en met hen te rijzen.”

Algemeene Ver-
gadering Amster-
dam 1857.

Op die Algemeene Vergadering werden behandeld: 1e. de ontwikkeling en de middelen ter verdrijving der zoogenaamde rinkelbollen; 2e. de voordeeligste wijze van mestmaking; 3e. het bitter, rijs of heft en de knijpers in de kaas; 4e. het roest in de aardappelen; 5e. middelen tot het tegengaan van vervalsching der boter; 6e. Zijdeteelt uit het blad van den moerbeziënboom; 7e. het nemen van proeven met kunstmeststoffen; en 8e. het uitschrijven eener prijsvraag voor de meest volledige proefneming van droogleggen (draineeren) van middelmatig en laag gelegen landen.

De bij die Algemeene Vergadering gehouden tentoonstelling slaagde uitnuntend, doch de kosten waren hoog, zoodat de rekening over dat jaar sloot met een nadeelig slot van f 1084.63 $\frac{1}{2}$.

Programma Tentoonstellingen.

In 1858 had de Algemeene Vergadering te Rotterdam plaats, breedvoerig werd daarop een voorstel van de Afdeelingen *Waddingsveen* en *Alfen* behandeld omtrent het niet meer op de Algemeene Tentoonstellingen vragen van akker- en tuinbouwvoortbrengselen en het stellen van betere eischen voor bekroningen. Het eerste werd verworpen en tot het tweede als proefneming besloten.

Vorstelijke Eereden der Maatschappij.

Onder algemeene toejuiching werd besloten het Eeredlidmaatschap der Maatschappij aan te bieden aan H.H. K.K. H.H. Willem Prins van Oranje en de Prinsen Frederik en Hendrik der Nederlanden

Afdeelingen Haarlemmermeer. Goedereede.

In 1859 werd opgericht de afdeeling *Haarlemmermeer*, terwijl met 1 Jan. 1860 nevens de afdeeling *Overflakkee* en *Goedereede*, eene afdeeling tot stand kwam onder den naam van *Goedereede en omstreken*.

Algemeene Vergadering Zaandam.

Bij het programma voor de algemeene tentoonstelling, die te Zaandam werd gehouden, werden voor de 1ste maal diploma's voor bewezen langdurige en getrouwe diensten bij denzelfden meester (landbouwer) uitgelooft.

O. a. hadden op de in dit jaar gehouden Algemeene Vergadering besprekingen plaats over: 1°. Bevordering en verbetering van aanplantingen met opgaand hout der verschillende wegen; 2°. het uitschrijven eener prijsvraag ter verkrijging van kaasstremsel; 3°. het instellen van een onderzoek naar de oorzaken van het bederf in het water, bestemd voor drinkwater voor het vee, en 4°. de oorzaken van de prijsvermindering van de Hollandsche boter op de Engelsche markt.

Grasmaaiwedstrijd Rusthoek 1860.

In het jaar 1860 had een belangrijke wedstrijd plaats, namelijk die van grasmaaiwerktuigen, welke werd gehouden op 29 Juni op „Rusthoek” onder Loosduinen,

waaraan zes werktuigen deelnamen. Voor dezen wedstrijd had Z. K. H. Prins Hendrik der Nederlanden door zijne veelvuldige tegenwoordigheid bij proefnemingen op de plaats, waar de wedstrijd zoude gehouden worden, zeer veel belangstelling getoond en ook de wedstrijd zelf werd met H. Ds tegenwoordigheid vereerd. De prijs van f500,— werd met algemeene stemmen toegekend aan de Heeren Keyzer en Swertz te Amsterdam voor het uit de fabriek van Burgess en Key ingezonden werktuig.

**Klerk der
Maatschappij.**

De werkzaamheden aan de Maatschappij verbonden werden hoe langer hoe veelvuldiger, zoodat niet meer kon worden volstaan met aan den toenmaligen Secretaris Gevers Deynoot alleen eenige door hem uitgegeven schrijffloonen te vergoeden, maar werd besloten een klerk der Maatschappij op eene jaarwedde van f700 aan te stellen, waartoe schrijver dezes werd benoemd.

Op de bij de Algemeene Vergadering in 1860 te Gouda gehouden Algemeene Tentoonstelling was voor de eerste maal hier te lande de Keevils patent Kaaskuip ingezonden.

Boter Londen.

Een belangrijk rapport werd op die Algemeene Vergadering uitgebracht omtrent de vermindering der boterprijzen op de Engelsche markt en een voorstel van de daarvoor benoemde Commissie werd aangenomen om van wege de Maatschappij boter naar de Londensche markt te verzenden en daarvoor f850 — beschikbaar te stellen.

**Belasting
geslacht.**

Breedvoerig werd ook een voorstel der Afdeeling *Beemster c.a.* besproken om alle middelen aan te wenden tot algeheele afschaffing van de belasting op het geslacht, verder een voorstel der Afdeeling *Gouda en Omstreken* aangenomen tot benoeming eener Commissie voor bevordering of uitbreiding van het landbouwonderwijs, alsmede om zich te dier zake tot Z.M. den Koning te wenden.

**Belasting veeren
boerenwagens.**

Nog werd breedvoerig behandeld een voorstel der Afdeeling *Sloten* omtrent de afschaffing van belasting voor het gebruik van boerenwagens op veeren.

**Wedstrijd
hooiwerktuigen.**

Op voorstel van het Hoofdbestuur werd bepaald, dat in 1861 een wedstrijd van werktuigen met paardenkracht en handgereedschap, dienstig voor den hooioogst, zou worden gehouden, die op verzoek van den Heer Mr. I. P. v. Amersfoordt op de gronden van den Heer B. A. Baron van Verschuer op „Onvermoeid Vooruit” in de Haarlemmermeer met succes plaats had. De 1e prijs voor grasmaaiwerktuigen werd, evenals in 1860, aan het werktuig, ingezonden door de Heeren Keyzer en Swertz te Amsterdam, toegekend.

**Alg. tentoonstel-
ling Alkmaar 1861.**

Om het houden van bovenstaanden wedstrijd mogelijk te maken met het oog op de geldmiddelen der Maatschappij was het programma voor de Algemeene Tentoonstelling te Alkmaar niet zoo uitgebreid als vroeger; het niet bij het programma vragen van akkerbouwgewassen en werktuigen voldeed niet.

**Castreeren
Koeien.**

Als bijzondere inzending trokken op die tentoonstelling zeer de aandacht 7 koeien, waarop de castratie was toegepast, welke operatie door den Heer G. J. Hengeveld in de Afdeeling Alkmaar was verricht met goed gevolg.

**Prijsvraag
draineeren.**

Op de Algemeene Vergadering te Alkmaar werd na breedvoerige discussie besloten tot het uitschrijven van eene prijsvraag voor de meest volledig gedane proefneming van droogleggen van laag of middelmatig gelegen land. In 1865 werd de prijs voor de beantwoording toegekend aan den Heer Klaas Koster Kzn. te Twisk.

**Zending boter
Engeland.**

Vroeger werd, zooals hiervoren vermeld is, besloten, puike onvervalschte boter naar de Londensche markt te zenden ten einde den roem van dat nationale product, toen reeds in 1860 '61, eene betere en meer met zijne wezenlijke waarde overeenkomende prijsnotering aldaar te bezorgen. In 1862 werd besloten

de proefneming voorloopig althans te staken, daar de uitkomsten niet gunstig waren; te zamen waren ⁶¹ s en ⁸ 16 vaten Delftlandsche boter onder garantie der Maatschappij naar Londen verzonden en leverden een verlies op van f 334.69. Ontmoedigend was dan ook het weinige, dat was te bespeuren van gunstige gevolgen van den maatregel.

**Landbouw-
onderwijs.**

Op de Algemeene Vergaderingen in 1861 en 1862 werden zeer breedvoerige rapporten uitgebracht door eene Commissie, aan welke was opgedragen te onderzoeken in hoeverre de middelen dezer Maatschappij aan de instelling, bevordering of uitbreiding van landbouwonderwijs in deze Provinciën zouden kunnen worden dienstbaar gemaakt.

In de Algemeene Vergadering in 1863 werd deze zaak nog nader behandeld en besloten eene Commissie te benoemen die, zoo zij tot oprichting eener voldoende Landbouwschool geraken kon, over eene jaarlijksche subsidie vooreerst voor drie jaren van f 500.— van wege de Maatschappij kon beschikken. In 1865 werd deze belangrijke zaak op nieuw behandeld en besloten, daar de noodige gelden voor oprichting eener Landbouwschool nevens eene boerderij niet konden worden bijeengebracht, te trachten eene Landbouwschool op te richten zonder eigen landbouwbedrijf.

**Leerboekjes van
landbouwkunde.**

De Algemeene Vergadering in 1862 te 's-Gravenhage besloot eene prijsvraag uit te schrijven ter bekoming van leerboekjes over de landbouwkunde en zich tot de Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Veeartsenijkunde te wenden met verzoek eenige vragen omtrent het mond- en klauwzeer onder het rundvee te willen beantwoorden, welke Maatschappij in 1863 daarentrent een uitvoerig rapport heeft ingezonden.

**Mond- en
klauwzeer.**

**Tentoonstelling
's-Gravenhage
1862.**

De Algemeene Tentoonstelling, die in 1862 in de Teekenacademie en daartegenover gelegen Koekamp werd gehouden, slaagde uitmuntend, vooral de collectieve in-

zendingen der afdeelingen van de Maatschappij waren zeer bezienswaardig en gaven een getrouw beeld van hetgeen in de verschillende deelen der beide Hollanden wordt verbouwd. Z. M. Koning Willem III bracht aan die tentoonstelling een langdurig bezoek, dat zeer op prijs werd gesteld.

Inzendingen tentoonstellingen
Rijssel en
Hamburg 1863.

Niet rechtstreeks doch zijdelings werd door de Maatschappij deelgenomen aan de veetentoonstellingen, die in 1863 te Rijssel en te Hamburg zijn gehouden; uit de kas der Maatschappij werd daarvoor *f*1000,— in aandeelen genomen.

Prijsvraag
paardenras.

Op de Algemeene Vergadering, in 1863 te Haarlem gehouden, werd op voorstel der Afdeeling *'s-Gravenhage* eene prijsvraag uitgeschreven omtrent de oorzaken der vermindering van het inlandsche paardenras.

Een voorstel der Afdeeling *Delft* om eene hengstenkeuring te doen houden en de goedgekeurde hengsten met een merk te branden, werd niet aangenomen, om reden het weinige nut, zoo geen Rijks- of Provinciaal reglement bestaat.

Keuren met
punten.

Vastgesteld werden punten, waarnaar de Commissie van beoordeeling van paarden en vee zou uitgenoodigd worden op de tentoonstelling hare werkzaamheden te verrichten.

Zaaiwedstrijd
Endegeest 1864/65.

In 1864 was besloten een wedstrijd met zaaiwerktuigen te houden, waartoe Jhr. Mr. Gevers van Endegeest zijne gronden welwillend beschikbaar stelde; echter was de aangifte van mededingers zoo gering, dat die wedstrijd een jaar werd uitgesteld en wel tot 16 October 1865 op het kasteel Endegeest, waarbij drie werktuigen in werking werden gebracht en de 1^e prijs werd toegekend aan Hornsby's zaaiwerktuig.

Duinbeplanting.

Op de Algemeene Vergadering in 1864 te Leiden werd de duinbeplanting breedvoerig besproken en in 'tbijzonder de „*Pinus Maritima*” aanbevolen.

Rijkslandbouwschool.

Daarop werd ook de wenschelijkheid eener

Rijkslandbouwschool behandeld en eene beslissing of de Maatschappij zich hiervoor tot de Regeering zoude wenden verdaagd.

Veeziekte
Runderpest.

Op de Algemeene Vergadering in 1865 te Amsterdam gehouden werd het besluit genomen bij den Heer Minister van Binnenlandsche Zaken nogmaals aan te dringen op het nemen van krachtige maatregelen ter voorkoming en wering der besmetting bij de heerschende veeziekte.

Om reden dier ziekte was het raadzaam voorgekomen de Algemeene Tentoonstelling, die te Purmerend zou worden gehouden, niet te doen doorgaan en had het Hoofdbestuur reeds den 12^{en} Augustus van dat jaar bovengenoemden Minister op het groote gevaar, dat den Nederlandschen veestapel bedreigde, gewezen en hieromtrent ook eene circulaire aan de Afdeelingen verzonden.

De Heer J. B. Snellen, rijksveearts te Gouda, had aan het Hoofdbestuur op zijn verzoek zeer belangrijke mededeelingen gedaan omtrent de runderpest, welke mededeelingen op de Algemeene Vergadering werden voorgelezen en besproken, voordat besloten werd nogmaals bij de Regeering op het nemen van scherpe maatregelen aan te dringen.

In 1866 werden op de Algemeene Vergadering rapporten uitgebracht omtrent een voorbehoedmiddel tegen de veepest van den Heer Legel te 's Gravenhage, dat bijna overal gunstige uitkomsten gaf.

Hooge waterstand
in de polders.

Op diezelfde Algemeene Vergadering te Amsterdam werd op voorstel der Afdeeling *Sloten* de te hooge waterstand in vele polders besproken.

Prijsvraag ziekte
schapen op
dezelfde gronden.

Mede werd een voorstel der Afdeeling *Velzen en Omstreken* behandeld om eene prijsvraag uitteschrijven om proeven met droogleggen der landen en het voederen met ongeraffineerd zout te nemen op ongezond schapenland en werd daarvoor de Gouden medaille der Maat-

schappij uitgelooft, alsmede een voorstel van 't Hoofdbestuur tot het uitschrijven van eene prijsvraag omtrent taaie vachten bij wolvee.

Prijsvraag taaie vachten.

Door de heerschende veepest kon in 1866 nog geene Algemeene Tentoonstelling worden gehouden en werd de Algemeene Vergadering te 's Gravenhage uitgeschreven, terwijl daaraan verbonden zou zijn eene internationale tentoonstelling van paarden en een internationale ploegwedstrijd; tengevolge van het slechte weder werden beide niet gehouden. Op deze Algemeene Vergadering werd het besluit genomen tot inzending van eene boerderij op de wereldtentoonstelling, die in 1867 te Parijs zou worden gehouden. Volgens plan en tekening van den Heer G. van Geer werd die boerderij vervaardigd door den mr. timmerman W. A. van Rijn te Soeterwoude en met goud bekroond.

Boerderij tentoonstelling Parijs.

Nog steeds kwam de veepest in 1867 voor, zoodat het wenschelijk werd geacht de Algemeene Tentoonstelling wederom niet te houden en de Algemeene Vergadering te Haarlem werd bijeengeroepen. Bij die gelegenheid werd eene Algemeene Tentoonstelling van paarden uitgeschreven, die naar wensch slaagde. Het hoofdpunt, dat op deze Vergadering behandeld werd, waren de maatregelen, die tegen de veepest werden genomen.

In 1868 werd de Algemeene Tentoonstelling te Gorinchem gehouden; met recht wenschte bij de opening der Algemeene Vergadering de Voorzitter allen geluk met het verdwijnen der besmettelijke veeziekte, die ruim twee jaren onzen veestapel had geteisterd.

Nieuwe Merwede.

Aan de Regeering werd een adres ingediend omtrent de groote schade, die de kunstwerken tot vorming der Nieuwe Merwede in sommige streken aan den landbouw veroorzaakten.

Longziekte.

Breedvoerig werd dit jaar behandeld de wenschelijkheid, dat de Regeering maatregelen tegen de longziekte onder het vee voorschreef.

Model-Aanteekening-boek.

Op voorstel der Afdeeling *Opmeer en Omstreken* werd besloten tot het uitschrijven van eene prijsvraag ter bekoming van een volledig Model-Aanteekeningboek, geschikt voor den landbouw in zijn geheelen omvang.

Vragen vlasbereiding.

Tevens werd het voorstel van 't Hoofdbestuur aangenomen om een gouden medaille en f 250.— beschikbaar te stellen voor het meest afdoend antwoord op vragen omtrent de kunstmatige rooting van het vlas.

Vruchtboomen tentoonstelling.

Eindelijk werd in die Algemeene Vergadering nog bepaald, dat in 1871 eene tentoonstelling van vruchtboomen zoude worden gehouden, welke met succes te Haarlem plaats had.

Tentoonstelling Purmerend 1869.

In 1869 werd de zoolang uitgestelde Algemeene Vergadering met daaraan verbonden tentoonstelling gehouden, terwijl de Afdeeling *Beemster, Edam en Purmerend* bij die gelegenheid een ploegwedstrijd hield.

Société des Agriculteurs de France

In datzelfde jaar werd de Maatschappij lid van de „Société des Agriculteurs de France”, toen kortelings opgericht.

Nederlandsche Landbouw Vereniging.

In de Algemeene Vergadering te Purmerend werd een belangrijk rapport uitgebracht, opgemaakt doorden Heer W. M. Begram omtrent de vorming van een Bond of Vereeniging tusschen de verschillende landbouwmaatschappijen, waarbij twee ontwerpen tot op richting eener Nederlandsche landbouwvereniging werden gevoegd. De Vergadering achtte het eene zaak van groot belang, dat er meerdere toenadering tusschen de vaderlandsche Maatschappijen tot stand kwam en besloot, dat deze Maatschappij daarvoor krachtigen invloed zoude doen gelden.

**Landbouw-
onderwijs.**

Ook werden breedvoerig besproken de vragen:

1°. Wordt theoretisch landbouw-onderwijs zonder praktisch onderwijs wenschelijk geacht? of 2°. Geeft men de voorkeur aan theoretisch onderwijs met praktische opleiding?

Tentoonstelling 1872 's-Gravenhage. Beslist werd, dat het praktisch landbouwonderwijs hand aan hand moet gaan met het theoretisch. Verder werd besloten, dat in 1872 bij gelegenheid van het 25-jarig bestaan der Maatschappij eene groote tentoonstelling te 's-Gravenhage zoude worden gehouden.

Algemeene Vergadering 1870. Nog werd besloten de volgende Algemeene Vergadering en Tentoonstelling te Dordrecht te houden, aan welk besluit echter geen gevolg is gegeven door den in 1870 uitgebroken Fransch-Duitschen oorlog, waardoor gevreesd werd, dat de tentoonstelling zoude mislukken.

Ten einde eene voor alle afgevaardigden geschikter plaats voor het houden der Algemeene Vergadering te hebben werd die bepaald te 's-Gravenhage.

Afschaffing tollén Op verzoek der Afdeeling *Vianen en omstreken* richtte het Hoofdbestuur een adres aan de Regeering om opheffing van tollén te verzoeken.

Jachtwet. Een adres van de Zeeuwsche Maatschappij van Landbouw aan den Heer Minister van Justitie met verzoek om de Jachtwet te wijzigen, werd ondersteund.

Veeartsenijwetten. Bij de 2e Kamer der Staten-Generaal werd aangedrongen op de aanneming der wetsontwerpen tot regeling van het veeartsenijkundig Staatstoezicht en de veeartsenijkundige politie.

Geneesmiddelen J. Blaauw Azn. Op de Algemeene Vergadering werd besloten aan den Heer J. Blaauw Azn. te De Rijp de Zilveren medaille der Maatschappij toe te kennen voor hoefzalf voor paarden, speenzalf voor rundvee en middel tegen het rotkreupel van schapen, welke middelen in 1869 op de tentoonstelling te Purmerende werden ingezonden en sedert behoorlijk onderzocht.

Bloedluis. Voor eene prijsvraag voor een middel tegen de bloedluis in de appelboomen werd *f* 100.— beschikbaar gesteld.

Afmaking longziek vee. In 1871 heeft het Hoofdbestuur aan Z. M. den Koning een adres gericht om zijn diep leedwezen te verklaren omtrent de maatregelen, door den Heer Minister van Binnenlandsche Zaken genomen betrekkelijk het door de long-

ziekte aangetaste rundvee en wel omdat in sommige streken van ons Vaderland de afmaking daarvan werd gestaakt en de werking eener hoogst nuttige Wet, zooals onlangs ingevoerd was, daardoor feitelijk werd geschorst, met verzoek de wet van 20 Juli 1870 (Staatsblad N°. 131) over geheel Nederland strengelijk te doen handhaven.

Gebrek aan
Veeartsen:

Terzelfder tijd werd een adres aan den Heer Minister van Staat en van Binnenlandsche Zaken gezonden over het ontoereikende der geneeskundige hulp voor het vee, zoodat dikwerf longzieke runderen dagen lang zonder geneeskundige behandeling bleven en, waar de Wet onteigening en afmaking verlangt, zij om dezelfde reden dikwijls niet kon worden uitgevoerd.

Hulp aan Fransche
landbouwers

Het Hoofdbestuur verzond eene circulaire aan de Afdeelingen naar aanleiding van de verwoestingen, die door den oorlog tusschen Pruisen en Frankrijk op den Franschen bodem waren aangericht en die zeer zwaar op den landbouw drukten, daar duizenden hectaren bouwland onbezaaid lagen, met verzoek om hare medewerking ten einde door het bijeenverzamen van giften, hetzij in zaaizaad, hetzij in geld, dien nood te helpen lenigen. Het Hoofdbestuur deelde daarbij mede, dat het in overeenstemming met het Hoofd Comité, onder den naam van „Het Witte Kruis” te 's-Gravenhage opgericht, wenschte werkzaam te zijn.

Door 23 Afdeelingen werd aan de roepstem van het Hoofdbestuur gehoor gegeven, zoodat inkwamen toezeggingen voor f 3022.58 en drie hectl. aardappelen. Voor de gelden werden zaaizaden aangekocht en ter beschikking van „Het Witte Kruis” gesteld, welks Hoofd Comité bij eene bezending van die Vereeniging de zaaizaden voegde, en als gedelegeerden om een en ander in de verwoeste oorden in het Noorden van Frankrijk te verdeelen benoemde de Heeren Mr. C. J. E. Graaf van Bylandt, Mr. F. A. P. Baron Wittert

van Hoogland, beiden te 's-Gravenhage en P. F. L. Waldeck te Loosduinen, die aan die opdracht hebben gevolg gegeven.

**Tentoonstelling
Vruchtboomen
Haarlem.**

In Maart 1871 werd de reeds vroeger genoemde tentoonstelling van vruchtboomen te Haarlem gehouden, waarop de inzendingen niet talrijk waren, doch waar vele prachtige exemplaren werden aangetroffen, zoodat zij wel geslaagd mag worden genoemd, evenals de Algemeene Tentoonstelling, te Hoorn in September 1871 gehouden, die echter op den dag der veetentoonstelling door storm en regen werd geteisterd, zoodat paarden en vee reeds vroegtijdig moesten vertrekken.

**Algemeene
Tentoonstelling
Hoorn:**

**Ongesteldheid
Secretaris,
ontslag aanvraag
Penningmeester.**

Op de Algemeene Vergadering, die 28 September 1871 te Hoorn werd gehouden, werd aan de tafel van het Hoofdbestuur de waardige man gemist, die sedert de oprichting der Maatschappij als Secretaris met onvermoeide werkzaamheid, met stalen ijver, voor den Hollandschen, of liever voor den Nederlandschen landbouw was werkzaam geweest. De hooggeschatte Heer Jhr. Mr. D. R. Gevers Deynoot was door eene ongesteldheid aangetast, zoodat hij zijn ontslag had moeten aanvragen. Algemeen was de verslagenheid over dezen slag, die de Maatschappij hierdoor trof en, verdiende iemand het, dan toch zeker was hij het, om door de Algemeene Vergadering tot Eerelid van het Hoofdbestuur te worden benoemd. Nimmer heeft de waardige man de vergadering van het Hoofdbestuur meer kunnen bijwonen, daar hij van zijne ziekte niet herstelde en in April 1877 van zooveel en zoovelen werd weggenomen.

Op diezelfde vergadering werd de mededeeling gedaan, dat de Heer H. A. Crommelin, sedert 1857 Penningmeester der Maatschappij als zoodanig wenschte vervangen te worden, welke mededeeling met groot leedwezen werd vernomen, Crommelin's naam is toch ook niet zonder recht aan de geschiedenis onzer Maatschappij verbon-

den. Groote hulde kwam hem dan ook toe, die de Algemeene Vergadering hem later terecht bewees door zijne benoeming tot Eerelid van het Hoofdbestuur. Op de volgende vergaderingen was hij steeds tegenwoordig en gaf tot 1892 zijne gewaardeerde adviezen; toen werd hij helaas ook aan de zijnen en aan onze Maatschappij ontnomen.

Door het Hoofdbestuur was door het bedanken van den Secretaris en van den Penningmeester voorgesteld Art. 27 der wet te lezen: „Het Hoofdbestuur wordt bijgestaan door een Secretaris-Penningmeester der Maatschappij enz.”

Omtrent de vereeniging dier betrekkingen werd breedvoerig gesproken en eindelijk bij meerderheid van stemmen ingevolge het voorstel van het Hoofdbestuur besloten.

Nadat de afgevaardigde van de Afdeeling *Opmeer en Omstreken* had verklaard voor de benoeming van den Secretaris-Penningmeester der Maatschappij buiten stemming te zullen blijven, werd bij acclamatie als zoodanig benoemd de Heer P. F. L. Waldeck te Loosduinen.

Op die vergadering werd nog besloten om de Gouden Medaille toe te kennen aan de antwoorden op de vragen omtrent de bewerking en bereiding van het vlas, geschreven door den Heer J. A. Keurenaer te Delft.

Nog werd besproken de verbetering door waterschappen van den waterstand van den boezem, onder hun ressort behoorende, en werd de vraag door het Hoofdbestuur gesteld: „Wordt het wenschelijk geacht, dat het Hoofdbestuur gegronde verzoeken, aan de waterschapsbesturen gericht, omtrent de plaatselijke belangen ondersteunt?” met algemeene stemmen bevestigend beantwoord.

Het jaar 1872 was een merkwaardig jaar voor de Hollandsche Maatschappij van Landbouw, zij vierde toch in dat jaar haar 25 jarig bestaan. De toenmalige Voorzitter Dr. A. H. van der Boon Mesch opende de Natio-

Prijsvraag
bereiding vlas.

Waterstand van
den boezem.

25 jarig bestaan
der Maatschappij.

nale tentoonstelling van paarden, vee, enz. en de Internationale tentoonstelling van werktuigen op 21 September in het Malieveld te 's Gravenhage met de mededeeling, dat 54 Afdeelingen meer dan 10000 leden telden, hulde brengende aan allen, die tot het welslagen hadden medegewerkt.

In de Algemeene Vergadering, den 26^{en} September 1872 in de Societeit „de Vereeniging” te 's Gravenhage gehouden, herdacht genoemde Voorzitter in het breede deze feestviering, herinnerde aan vele zaken door de Maatschappij verricht en bedankte de Heeren C. J. van der Oudermeulen, A. van Lennep en H. A. Crommelin, die den Secretaris op waardige wijze bij de samenstelling der tentoonstelling ter zijde stonden en aan wien voor een groot deel het welslagen der tentoonstelling te danken was, en wekte tot voortdurend samenwerken aan.

Afdeeling Schoonhoven.

Verder werd medegedeeld dat eene nieuwe Afdeeling *Schoonhoven* was opgericht,

Uitbreiding Veeartsen.

dat bij vernieuwing bij de Regeering was aange-drongen op vermeerdering der veeartsen ;

Keuring vee bij uitvoer.

dat aan de Regeering was medegedeeld, dat de bepalingen van het Kon. Besluit van 28 Mei 1871 N°. 42 omtrent de keuring van vee bij uitvoer niet gehandhaafd werden en dit voor het vervolg zeer nadeelig voor veeverzending ook naar Engeland kon werken, en de Minister van Binnenlandsche Zaken daarop geantwoord had, dat deze bemerkingen gegrond waren bevonden en er on-terwijd maatregelen zijn genomen ter voorkoming dezer overtreding.

Longziekte vee

Aan de Regeering werd een adres gericht om de uitbetaling van schadevergoeding voor wegens longziekte onteigend en afgemaakt vee zooveel mogelijk te bespoedigen en om verder zoodanige maatregelen te nemen, als waardoor meer dan toen de verspreiding der longziekte zou kunnen worden voorkomen.

**Afschaffing
Rijkstollen.**

Nog werd aan de Regeering een adres gericht met dringend verzoek om afschaffing van Rijkstollen.

**Oprichting
Vereeniging Holl.
Noorderkwartier.**

Medegedeeld werd ook een schrijven van de „Vereeniging tot ontwikkeling van den Landbouw in Holland's Noorder-Kwartier,” waarbij van hare oprichting wordt kennis gegeven en houdende aanbeveling dier Vereeniging in de gemeenschappelijke samenwerking met deze Maatschappij, waarop het Hoofdbestuur niet gearzeld heeft met eene wederkeerige aanbeveling te antwoorden.

**Prijsvraag
Ritnaald.**

Op deze Algemeene Vergadering werd nog besloten eene prijsvraag uit te schrijven voor een afdoend middel, waardoor het nadeel, dat door de ritnaald of koperworm aan het koren wordt toegebracht, doelmatig wordt tegengegaan.

Eindelijk werd bepaald, dat de Algemeene Vergadering in 1873 te Amsterdam zou worden gehouden en tot Lid van 't Hoofdbestuur benoemd de Heer J. Breebaart Kzn. te Winkel.

**Stoomploeg
Hooidroger
Badhoeve.**

Op 4 Juli 1872 werd voor al de leden der Maatschappij op de Badhoeve te Haarlemmermeer de stoomploeg in werking gebracht en de hooidroger in werking ter bezichtiging gesteld, waarvoor de vele bezoekers aan den Heer Mr. I. P. van Amersfoort, die reeds zoo dikwijls getoond had een warm voorstander van vooruitgang van den Nederlandschen landbouw te zijn, oprechten en welverdienden dank brachten.

**Algemeene Ten-
toonstelling
Amsterdam 1873.**

In 1873 werd de Algemeene Vergadering en Tentoonstelling te Amsterdam gehouden. Bij het programma werden gevraagd graanmaaiwerktuigen, grasmaaiwerktuigen, hooischudders en paardenhooiharken, de bekroonde werktuigen moesten op de Amsterdamsche Tentoonstelling worden ingezonden; de beoordeeling van eerstgenoemde werktuigen geschiedde op een wedstrijd, uitgeschreven door de Vereeniging tot ontwikkeling van den landbouw in Holland's Noorderkwartier, gehouden te Winkel, en de drie laatste rubrieken op een

**Wedstrijden
Graanmaaiers en
Hooiwerktuigen.**

wedstrijd, door de Maatschappij gehouden in den Roomtuin te Amsterdam.

**Benoeming
C. J. v. d. Oudermeulen tot Voorzitter.**

De Algemeene Vergadering werd geleid door den Heer C. J. van der Oudermeulen, daar de Heer Dr. A. M. van der Boon Mesch tot veler leedwezen wegens ongesteldheid als Voorzitter had bedankt. Als blijk van hulde werd de Heer C. J. van der Oudermeulen, die juist dit jaar als lid van 't Hoofdbestuur moest aftreden, aan 't begin dezer Vergadering bij acclamatie tot Voorzitter benoemd.

Nieuwe Afdeelingen.

Volgens het uitgebracht Verslag telde de Maatschappij in 1873 9885 leden verdeeld over 59 Afdeelingen, zijnde de Afdeelingen *Wormerveer en Omstreken, Rijswijk, Voorburg en Omstreken* en *Oostelijk Flakkee* opgericht.

**Adres inenting
rundvee.**

Het Hoofdbestuur had naar aanleiding van de opdracht der vorige Algemeene Vergadering een adres aan de Regeering gericht met verzoek om de inenting van het rundvee verplicht te stellen. De Minister van Binnenlandsche Zaken heeft daarop geantwoord, dat, tengevolge der genomen maatregelen, inenting of afmaking van alle wegens longziekte verdachte koppels verzekerd is, en dat de Regeering tot het verplicht voorschrijven van inenting van al het rundvee in Nederland niet kon medewerken.

Eendenkooien.

Op voorstel eener Commissie, bestaande uit de Heeren K. Koster Rzn., Herman F. Bultman en I. A. van Dorssen, werd aan het Hoofdbestuur opgedragen ter gelegener tijd bij wijziging der Jachtwet er op aan te dringen om het kooirecht op de een of andere wijze uit den weg te doen ruimen.

**Kandidaten
Hoofdbestuur.**

De Afdeeling *Waard en Groet* had een voorstel ingezonden om bij de Wet te bepalen, dat de Afdeelingen het recht hebben kandidaten te stellen voor de benoeming van leden van het Hoofdbestuur, mits tijdig voor opname in de punten van beschrijving voor de

Getuigschriften
trouwen dienst.
acte.
Landbouwkunde.

Algemeene Vergadering, welk voorstel bij meerderheid van stemmen werd aangenomen, evenals een voorstel van dezelfde Afdeeling om getuigschriften uit te reiken voor langdurigen en trouwen dienst.

Nog werd besloten een bedrag van *f* 250.— of vijf gouden medailles ter beschikking van 't Hoofdbestuur te stellen voor die onderwijzers, die met lof de akte „Landbouwkunde” hebben behaald.

Bijdrage Oprich-
ting rundvee-
stamboek.

Eindelijk werd nog op de begrooting gebracht eene som van *f* 400.— tot oprichting eener Vereeniging voor een Nederlandsch Rundvee-stamboek. Op eene Sectie-Vergadering bij gelegenheid van de Algemeene Vergadering gehouden werd bepaald, hieromtrent een voorstel te doen. Deze Sectie-Vergadering werd geopend door den Heer A. van Lenep, op wiens voorstel de Heer Herman F. Bultman tot Voorzitter dezer vergadering werd benoemd en tot leden van het bureau de Heeren Mr. I. P. van Amersfoort, W. Sluis, G. J. Hengeveld, S. de Clercq Wzn. en Dr. L. Mulder als Secretaris.

Behandeld werden de beide punten :

- a. De wenschelijkheid van een veestamboek en
- b. Hoe het in te richten.

De Heeren B. A. Baron van Verschuer, Mr. I. P. van Amersfoort, W. Sluis, G. J. Hengeveld, Dr. Otto Pitsch, Mr. I. D. Viruly, Th. J. Waller namen met den Voorzitter een warm deel aan de discussie, waarna het besluit werd genomen financiële medewerking der Maatschappij te verzoeken.

De Maatschappij heeft daarna eene voorloopige Commissie benoemd tot voorbereiding der oprichting van een Rundveestamboek. Die commissie bestond uit de Heeren Herman F. Bultman, Voorzitter, Mr. I. P. van Amersfoort, W. Sluis, Dr. L. Mulder, G. J. Hengeveld, S. de Clercq Wzn., J. van den Breggen Azn. en P. F. L. Waldeck, Secretaris, die op de Algemeene Vergade-

ring in 1874 te Dordrecht gehouden rapport uitbrachten, waarna op eene Vergadering van afgevaardigden der verschillende Landbouwmaatschappijen op 15 December 1874 tot oprichting der Vereeniging „Het Nederlandsch Rundvee Stamboek” werd besloten.

Alg. Tentoonstelling Dordrecht September 1874.

De op deze Tentoonstelling gevraagde zaaiwerktuigen werden beproefd in April te voren te Haarlemmermeer, de stoomdorschwerktuigen op een wedstrijd in September te Anna Paulowna, gehouden door de Vereeniging t. o. v. d. Landbouw in Holland's Noorderkwartier.

Alg. Vergadering Benoeming Voorzitter, benoeming lid Hoofdbestuur.

Tot Voorzitter der Maatschappij werd op deze Vergadering benoemd in de plaats van den heer C. J. van der Oudermeulen de heer Mr. W. van der Vliet te Amsterdam, tot lid van het Hoofdbestuur in de plaats van den Heer A. van Lennep de Heer Herman F. Bultman.

Nieuwe Afdeelingen.

Uit het Verslag blijkt o. a. dat weder drie nieuwe Afdeelingen werden opgericht, nl. *Heer-Hugowaard, Reeuwijk en Omstreken* en *Wassenaar-Voorschoten*, waardoor het getal steeg tot 62 met te zamen 11250 leden.

Intern. Tentoonstelling Bremen.

Naar de Internationale Landbouwtentoonstelling te Bremen werd de Secretaris der Maatschappij afgevaardigd. Een verslag dier Tentoonstelling werd in druk uitgegeven.

Wetsherziening.

In de Algemeene Vergadering werd behandeld het rapport der Commissie voor de vijfjaarlijksche herziening der wet van de Maatschappij. De voornaamste wijzigingen, daarin voorkomende en door de Algemeene Vergadering goedgekeurd, zijn:

Landbouw-onderwijs.

dat de Maatschappij voortaan ook onder hare werkzaamheden zal begrijpen het opwekken tot landbouw-onderwijs;

Bevoegdheid Afdeelingen tot indienen adressen.

dat de bevoegdheid der Afdeelingen tot het zonder tusschenkomst van het Hoofdbestuur indienen van verzoeken wordt beperkt tot die aan Gemeente-Waterschapsbesturen en dergelijke lichamen binnen den kring, waar de Afdeelingen gevestigd zijn.

**Prijsvraag
bloedluis.**

Geen der ingekomen antwoorden gaf een afdoend middel aan en daarop werd besloten deze prijsvraag *niet* meer uit te schrijven om de practische bezwaren, verbonden aan de beoordeeling der aangegeven middelen.

**Prijsvraag
ritnaald of
koperworm.**

De middelen in de ingekomen antwoorden werden voor zoover dit uitvoerbaar was, met zorg beproefd doch geen enkel bleek doeltreffend. Twee jaren later, in 1876, werd deze zaak weder door het Hoofdbestuur aan de orde gebracht en door de Algemeene Vergadering besloten aan de Regeering te verzoeken om een bekwaam wetenschappelijk man te belasten met een onderzoek omtrent dit schadelijk insect en proefnemingen er tegen voor Rijkskosten te doen nemen.

Wandelleeraren.

Omtrent een voorstel der Afdeeling *Goedereede en Omstreken* tot aanstelling van wandelleeraren werd besloten zich tot de Regeering en Provinciale Staten te wenden met verzoek om eene subsidie ad *f* 1.000.— voor deze zaak. De uitvoering is niet tot stand gebracht, omdat de Regeering slechts weinig en de Provinciale Staten van Noord-Holland in het geheel geen steun verleen en wilden. Op het gunstige besluit der Staten van Zuid-Holland kon geen benoeming plaats hebben om de groote kosten.

**Prijsvraag
kaasbereiding.**

Op voorstel der Afdeeling *Gouda en Omstreken* werd besloten eene prijsvraag uit te schrijven omtrent de kaasbereiding. De genoemde Afdeeling stelde daartoe een bedrag beschikbaar, 't geen later door andere Afdeelingen met een bijdrage werd verhoogd. In 1876 werd het antwoord van Dr. P. J. Hollmann te Edam bekroond en in druk uitgegeven.

**Rechten overgang
van onroerend
goed.**

Een voorstel der Afdeeling *Hoorn en Omstreken* om afschaffing te verkrijgen van de rechten bij overgang van onroerend goed en ook van het hypothecaire verband leidde, ondanks ernstige bestrijding o.a. door den Heer W. C. Begram, op grond dat deze zaak buiten den werkkring der Maatschappij ligt, tot het besluit om zich in

deze tot de Regeering te wenden, echter niet terstond, omdat men, nu juist eene nieuwe Regeering was opgetreden, van welke men niet wist wat hare voornemens waren, het tijdstip niet geschikt achtte.

In het jaar 1877 wendde zich het Hoofdbestuur ten deze tot den Minister van Financiën, die eene wetsvoordracht had ingediend tot wijziging der Wetten op de registratie. De Minister beloofde op de belangen van den landbouw en het gronderediet te zullen letten, doch kon niet in uitzicht stellen eene algeheele afschaffing van de rechten bij overdracht, die 6 à 7 millioen 's jaars opbrachten bij gebrek aan voldoende equivalent.

**Prijsvraag
griend- en teen-
hout.**

Op voorstel der Afdeeling *Vianen en Omstreken* besloot de Vergadering eene prijsvraag uit te schrijven voor eene volledige beschrijving van de teelt van griend- en teenhout. Eerst in 1877 kwam een antwoord in, dat geschikt werd geacht, van den heer D. W. P. Wisboom van Giessendam. 't Werd door de Maatschappij in druk uitgegeven.

**Prijsvraag
lees- en leerboek
voor scholen.**

Een voorstel van 't Hoofdbestuur om eene prijsvraag uit te schrijven voor eene beschrijving van den landbouw in twee deeltjes ten dienste van de lagere school werd veranderd in de vraag naar een boekje voor den akker- en tuinbouw en een over de veeteelt en zuivelbereiding. In 1878 werd een ingekomen antwoord op de vraag naar een werkje over akker- en tuinbouw geacht geschikt te zijn, wanneer de schrijver eenige veranderingen daarin aanbracht. De auteur was de heer C. N. de Beste te Ritthem.

**Catalogus
boekery.**

Nog besloot de Vergadering de werken in de boekerij voorhanden te catalogiseeren.

**Algemeene Verga-
dering Tentoon-
stelling Zaandam.**

In 1875 werd de Algemeene Tentoonstelling en Vergadering te Zaandam gehouden. Uit het verslag ter Vergadering uitgebracht bleek, dat reeds 5 premiën werden uitgereikt aan onderwijzers, die de akte landbouwkunde behaalden, dat weder vier nieuwe Afdeelingen werden opge-

**Nieuwe
Afdelingen.**

richt n.l. *Berkel en Omstreken, Lekkerkerk en Omstreken, Rijnzaterwoude en Omstreken, Barningerhorn*, en het aantal leden met 410 steeg en nu 11.717 bedroeg.

Daar geen voldoende steun van Regeering en Provinciale Staten werd verkregen, bleef eene aanstelling van landbouwleeraars achterwege, doch werd op bescheiden schaal aangevangen met het doen houden van voordrachten, 't geen sedert door de Maatschappij werd voortgezet, daarin gesteund door eene Rijkssubsidie.

**Tentoonstelling
Philadelphia.**

Door den toegezegden steun van vele Afdelingen werd het mogelijk, eene inzending land- en tuinbouwvoortbrengselen gereed te maken voor de in 1876 te Philadelphia te houden Internationale Tentoonstelling, waarvoor de Algemeene Vergadering een krediet van f 1.000.— toestond. De inzending met zorg uitgevoerd had succes. Verschillende producten werden bekroond. Voor de collectie zelve werd een diploma ontvangen.

De belangrijkste zaken, die in de Algemeene Vergadering behandeld werden, zijn :

**Machine om lot-
grienden
te wieden.**

Op initiatief der Afdeling *Lekkerkerk* werd uitgeschreven eene prijsvraag voor eene machine om lotgrienden te wieden, en

**Wedstrijd stoom-
dorsch-machines.**

op voorstel der Afdeling *Rotterdam c.a., Waddingsveen en Zoetermeer* een wedstrijd van stoom-koolzaad dorschmachines. Van instemming met dit plan deden later 25 andere Afdelingen blijken door 't beschikbaar stellen van geldelijke bijdragen. De wedstrijd werd in Augustus 1876 te Zevenhuizen gehouden en voortgezet in September d.a.v. op het tentoonstellingsterrein te Rotterdam. Aan geen der 8 ingezonden machines werd een prijs toegekend, omdat de koopprijs te hoog was. De prijs van f 1.000.— werd beschikbaar gehouden voor een aan de eischen voldoende werktuig;

**Tongblaar en
klauwzeer.**

van de Afdeling *Rijswijk* om eene prijsvraag uit te schrijven ter voorkoming of ter genezing van tongblaar en klauwzeer;

**Vermindering
boter-uitvoer.**

van de Afdeeling *Sloten* voorstellen tot onderzoek naar de oorzaken, waardoor de boteruitvoer hier te lande zoo teruggaat en het beramen van middelen om daarin verbetering te brengen.

Over deze zaak werd in eene ten vorige dage gehouden Sectie-vergadering reeds breedvoerig van gedachte gewisseld. Naar aanleiding daarvan besloot de Vergadering het voorstel van den Heer Mr. I. P. Amersfoordt aan te nemen, 't welk inhield: bij de Regeering aan te dringen op landbouw-onderwijs, een bevoegd persoon naar Denemarken te zenden tot onderzoek, invoering van werktuigen voor de zuivelbereiding, zooals in Denemarken in gebruik, en verspreiding in druk van hetgeen omtrent de nieuwe methode reeds bekend is.

**Wet besmettelijke
ziekten van het
vee.**

Mede op voorstel van de Afdeeling *Sloten* werd behandeld de afzondering, inënting en schadeloosstelling bij veeziekte. De conclusies, in een gehouden Sectie-vergadering omtrent deze punten genomen, werden door de Vergadering ondersteund, zoodat het Hoofdbestuur zich in deze zou wenden tot de Regeering om te verzoeken, *streng* afzondering bij ziekte en vergoeding van de geheele waarde bij onteigening van ziek of tengevolge van inënting gestorven vee. Door de Regeering is daarop geantwoord, dat voor onteigend longziek vee de helft der waarde, voor vee, dat ten gevolge van verplichte inënting sterft de waarde wordt vergoed.

Zoutaccijns.

Aan de Regeering werd ook een verzoek gericht tot afschaffing van de belasting op het zout.

Ruiling Zaaizaad.

Met het oog op de wenschelijkheid, dat bij den akkerbouw eene verwisseling van zaaizaad en verspreiding van goede nieuwe verscheidenheden plaats hebbe, werd aan het Hoofdbestuur een krediet verleend om deze te bevorderen.

Lid Hoofdbestuur

In de plaats van den Heer J. P. Bredius werd de Heer C. J. van der Oudermeulen tot lid van 't Hoofdbestuur gekozen.

- Tentoonstelling Luxemburg.** De Maatschappij zond naar de Internationale Tentoonstelling te Luxemburg eene collectie monsters granen en zaden en mocht daarvoor als bekroning een Bronzen Medaille met getuigschrift ontvangen.
- Lid Hoofdbestuur.** In eene buitengewone Algemeene Vergadering, ditzelfde jaar gehouden, werd in de plaats van den Heer L. van Es Jr. tot lid van 't Hoofdbestuur gekozen de Heer J. van der Breggen Azn.
- Algemeene Vergadering Rotterdam.** In 1876 werden de Algemeene Vergadering en Tentoonstelling te Rotterdam gehouden. Ter Algemeene Vergadering werd medegedeeld dat als nieuwe Afdeelingen toetraden *Diemen, Watergraafsmeer en Wognum-Nibbikswoude en Omstreken*, totaal 68 Afdeelingen met 12201 leden.
- Hoofdbestuur. Eerelid en lid** De Heer H. A. Crommelin werd tot Eerelid, de Heer Mr. D. Visser van Hazerswoude tot Lid van 't Hoofdbestuur benoemd.
- Op voorstel der Afdeeling *Haarlemmermeer* werd besloten in 't volgend jaar een wedstrijd met dorschwerktuigen te houden. Bij gebrek aan deelneming werd deze in 1877 tot later uitgesteld. Door de Vereeniging tot ontwikkeling van den Landbouw in Hollands Noorderkwartier werd een wedstrijd met karnwerktuigen gehouden, — aan de bekroonden werden ook de prijzen toegekend, die voor deze werktuigen bij het program der Tentoonstelling te Rotterdam werden uitgelooft.
- Karnwedstrijd.**
- Enquête longziekte.** Op voorstel der Afdeeling *Waddingsveen* besloot de Vergadering bij de Regeering te steunen het door eenige Kamerleden, de heeren de Jong c.s. ingediend voorstel tot het instellen van eene enquête in zake de longziekte.
- Landbouw, lager onderwijs.** De Vergadering besloot op voorstel der Afdeeling *Sloten*, welk voorstel reeds uitvoerig werd behandeld in eene te voren gehouden Sectie-Vergadering, dat het Hoofdbestuur de Afdeelingen zou aanmoedigen tot het doen geven van lager landbouwonderwijs en bij de Regeering

aandringen, dat het verbod van *fabrieksarbeid* door kinderen beneden de 12 jaar ook worde uitgestrekt tot *landbouwarbeid*.

De Vergadering besloot verder naar aanleiding van een voorstel der Afdeeling *Westland* om zich tot de Regeering te wenden met verzoek om in de Commissie, belast met het afnemen van het examen landbouw-kunde, ook het practisch element te doen vertegenwoordigen.

College van Landbouw.

Het Hoofdbestuur wendde zich tot de Regeering om te verzoeken in de plaats van de oprichting van Kamers van Landbouw een College van Landbouw in te stellen.

† Jhr. Mr. D. R. Gevers Deynoot.

In April van 1877 overleed, zooals reeds werd gereleveerd, op zijn landgoed te Loosduinen de Heer Gevers Deynoot, een der oprichters van de Hollandsche Maatschappij van Landbouw, de man aan wien de Maatschappij voor een groot deel haren bloei dankte. Aan de Maatschappij werd door hem eene som van f 1,000.—vermaakt benevens zijne boeken.

Algemeene Vergadering Alkmaar.

De Algemeene Vergadering in 1877 te Alkmaar werd door den Voorzitter, Mr. W. van der Vliet, geopend met eene schoone rede, waarin een kort overzicht werd gegeven van het ontstaan en den werkring der Maatschappij. Vooral legde de spreker er nadruk op, dat de Maatschappij, na haar 30 jarig bestaan, in welk tijdvak ze tot bloei kwam en een niet te miskennen invloed verwierf, niet mag blijven stilstaan en vooral hare aandacht moet wijden aan het landbouwonderwijs.

Benoemd Voorzitter de Heer C. J. van der Oudermeulen.

De Heer Mr. W. van der Vliet, die als Voorzitter moest aftreden, werd vervangen door den heer C. J. van der Oudermeulen, de heer J. van der Breggen Azn. als lid van 't Hoofdbestuur door den heer J. P. Bredius en in eene buitengewone Algemeene Vergadering werd voor de vacature van den heer van der Oudermeulen, als Voorzitter gekozen, de heer Mr. W. O. T. van Oudheusden te 's Gravenhage aangewezen.

Leden Hoofdbestuur de Heeren J. P. Bredius, Mr. W. O. F. van Oudheusden.

Nieuwe Afdeelingen.

Als nieuwe Afdeelingen traden sedert het vorig jaar

toe *Knollendam, Markenbinnen en Omstreken, Vlaardingen en Vlaardingenambacht en Eiland IJselmonde.*

Prijsvraag veengronden.

Op voorstel der Afdeeling *Waddingsveen* werd besloten eene prijsvraag uit te schrijven voor een werk over behandeling van uitgeveende polders.

Oproeping verlofgangers.

Aan de Regeering werd verzocht de oproeping van milicien-verlofgangers vóór- of ná den oogsttijd te doen plaats hebben. Aan den heer E. van Veelen te 's Gravenzande werd de Gouden Medaille der Maatschappij toegekend voor het door hem aangewezen middel tegen de zwarte slakjes ook wel genoemd dolfijntjes in de vruchtboomen.

Middel boomslakjes.

Internationale Tentoonstelling Parijs 1878.

Het Hoofdbestuur verstond zich met de Zustermaatschappijen om gezamenlijk eene verzameling van land- en tuinbouwvoortbrengselen in te zenden naar de Internationale Tentoonstelling in 1878 te Parijs; de Vergadering hechtte hare goedkeuring daaraan en stond daarvoor een krediet van *f* 1500 toe. De inzending had te zijner tijd plaats en mocht verschillende bekroningen verwerven.

Landbouwcursus voor onderwijzers.

De Vergadering vereenigde zich met een voorstel van 't Hoofdbestuur om te onderzoeken in hoever de cursussen in landbouwkunde voor onderwijzers aan eenige Hoogere Burgerscholen in Friesland gegeven practisch nut opleveren, om indien de uitslag van dat onderzoek gunstig was, met steun van Rijk en Provinciën, ook hier dergelijke cursussen gevestigd te krijgen.

Het onderzoek nog ditzelfde jaar ingesteld deed het nut van genoemde cursussen inzien. De Friesche Maatschappij ontving daarvoor *f* 1400 van 't Rijk en *f* 800 van de Provincie als subsidiën. In 1879 werd een adres aan den Minister van Binnenlandsche Zaken gericht met verzoek het lager landbouwonderwijs door dergelijke cursussen te bevorderen.

Herziening belastbare opbrengst ongebouwde eigendommen.

Eene buitengewone Algemeene Vergadering werd in April 1878 gewijd aan de bespreking van het wetsontwerp tot herziening der belastbare opbrengst der onge-

bouwde eigendommen. Het resultaat der langdurige discussiën was een besluit om het Hoofdbestuur op te dragen bij de Regeering aan te dringen op gelijktijdige afschaffing der rechten van overgang van vast goed onder de levenden en der hypotheekrechten en zoo noodig een equivalent daarvoor te vinden in eene verhooging der grondbelasting en 2°. de Regeering in kennis te stellen met de punten in de wet, die naar zijn oordeel wijziging behoeven.

Algemeene Vergadering Delft.

De gewone jaarlijksche Algemeene Vergadering en Tentoonstelling werden dit jaar te Delft gehouden, de tentoonstelling zonder inzendingen van vee met het oog op de maatregelen tot beteugeling der longziekte in het spoelingsdistrict. Daarentegen won de Tentoonstelling aan belangrijkheid door eene inzending van werktuigen voor boter- en kaasbereiding volgens de methode Swart.

Nieuwe Afdeelingen.

Uit het jaarrapport bleek, dat de Maatschappij het aantal harer Afdeelingen weder met drie zag vermeerderen n. l. met *Noordwijk en omstreken*, *Putten*, *Hazervoude-Koudekerk*; dat het Hoofdbestuur aan de Afdeelingen verstrekke „voorschriften die bij de kaasbereiding in acht moeten genomen worden” en deze verder op ruime schaal verspreidde.

Ook werd aan de Afdeelingen verstrekt de brochure over de kaasbereiding van den Heer W. Sluis te Beemster.

Harddraverijen.

Naar aanleiding der gestelde vraag of harddraverijen in het belang van den landbouw kunnen worden geacht te zijn, welke vraag bevestigend werd beantwoord, besloot de Algemeene Vergadering, dat het Hoofdbestuur eene Commissie zou benoemen tot het oprichten eener Vereeniging ter bevordering der Harddraverijen in Noord-Holland.

Benoeming Lid Hoofdbestuur Jhr. Mr. J. H. v. Foreest v. d. Palm.

In de plaats van den Heer J. Breebaart Kzn. werd de Heer Jhr. Mr. J. H. v. Foreest v. d. Palm tot lid van het Hoofdbestuur gekozen.

Onderzoek
kaasfabrieken in
Amerika en
Engeland.

Een ten derden male in de Algemeene Vergadering gebracht voorstel der Afdeeling *Assendelft* om, met het oog op den achteruitgang der Edammer kaasfabricatie, een bekwaam persoon naar Engeland en Amerika te zenden om daar de inrichting en resultaten der kaasfabrieken te onderzoeken, werd breedvoerig besproken. Voornamelijk werden tegen het voorstel, behalve het gewichtig financiëel bezwaar, ingebracht het krachtig leven en het ernstig streven tot onderzoek en vooruitgang, die zich openbaarden, en de resultaten van den laatsten tijd, door die werkzaamheid verkregen, opgenoemd, waardoor de maatregel onnoodig werd. De Afdeeling trok haar voorstel in.

Maandblad.

Met het oog op de uitbreiding van den werkkring van het Hoofdbestuur en die der Maatschappij werd besloten de „Mededeelingen en Berichten” voortaan maandelijks direct aan de leden toe te zenden en dan in den vorm van een dagblad. Reeds vroeger was het belang hiervan betoogd door het lid van het Hoofdbestuur, den Heer Mr. D. Visser van Hazerswoude.

Verkiezing lid
Hoofdbestuur
J. v. d. Breggen Az.

Tot lid van het Hoofdbestuur werd gekozen de Heer J. van der Breggen Az. in de plaats van den Heer J. P. Bredius, die dit jaar overleed.

Alg. Vergadering
Haarlem.

De Algemeene Vergadering en Tentoonstelling in 1879 werden te Haarlem gehouden. Door de Afdeeling *Haarlemmermeer* werd een ploegwedstrijd georganiseerd. De in te zenden werktuigen, die bekroond werden, zouden ook ter Tentoonstelling te Haarlem de bij het program uitgeloopte prijzen ontvangen.

Uit het verslag bleek, dat het aantal Afdeelingen weder met vier vermeerdeerde, n.l.: *Amstelveen en Omstreken*, *Osdorp*, *Uitgeest en Omstreken*, *Velzen en Omstreken* en het ledental tot 13906 klom, 't welk evenwel niet belette, dat de financieele toestand der Maatschappij onbevredigend was.

Beetwortelrooier.

Van wege de Maatschappij werd met welwillende

medewerking van den Heer Breebaart een beetwortel-rooier beproefd, die ten vorige jare te Delft was ingezonden. De uitslag was gunstig.

Wetsherziening.

Door de Algemeene Vergadering werd behandeld de vijfjaarlijksche wetsherziening. De voornaamste wijziging, daardoor aangebracht, was eene veranderde wijze van bepaling van 't stemmental, dat de Afgevaardigden uitbrengen, en verlenging van den zittingstijd en uitbreiding van het aantal leden van het Hoofdbestuur, terwijl als adviseerend lid door het Hoofdbestuur wordt benoemd de Directeur van de Rijks-Landbouwschool te Wageningen. Tevens, dat er zullen zijn leden der Algemeene Vergadering met recht tot 't uitbrengen op de Algemeene Vergadering van één stem tegen eene jaarlijksche contributie van *f* 10.

Een voorstel tot verhooging der contributie kon geene meerderheid verkrijgen.

**Internationale
Paardententoon-
stelling.**

Naar aanleiding van een in 1878 gevormd plan tot het houden eener Internationale Paardententoonstelling deed de Maatschappij verschillende stappen. Een aangevraagd subsidie ad *f* 30.000 werd door de Regeering geweigerd, terwijl andere pogingen om de gelden te vinden niet tot het gewenscht gevolg leidden. 't Plan werd daarom voorloopig uitgesteld.

**Verbod veeinvoer
in Engeland.**

In eene buitengewone Algemeene Vergadering, 28 Januari 1880 te Amsterdam gehouden, werd behandeld het door de Engelsche Regeering uitgevaardigd besluit, dat vee, in Engeland ingevoerd, aan de landingplaats geslacht moet worden. De Heer Dr. Wirtz, directeur der Rijks Veeartsenijschool te Utrecht, gaf der Vergadering de gewenschte inlichtingen. Het resultaat der bespreking was, dat het Hoofdbestuur zich tot de Regeering zou richten met verzoek pogingen aan te wenden dat het verbod om levend vee in Engeland in te voeren werd opgeheven en de Regeering te verzoeken om in de Wet het mond- en klauwzeer en het rotkreupel onder

**Mond- en
klauwzeer.**

de besmettelijke veeziekten op te nemen. Voor wat het mond- en klauwzeer betreft, werd door de Regeering kort daarna aan het verzoek gevolg gegeven. Voor 't rotkreupel verwees de Regeering naar de bevoegdheid van Provincie en Gemeentebesturen.

**Benoemd leden
Hoofdbestuur.**

Tot leden van 't Hoofdbestuur werden gekozen de Heeren J. Breebaart Kz., te Winkel, en H. P. de Kat van Hardinxveld te Dordrecht, tot 2^e Voorzitter benoemd de Heer Mr. D. Visser van Hazerwoude

**Algemeene
Vergadering
Leiden.**

De jaarlijksche Algemeene Vergadering en Tentoonstelling hadden dit jaar te Leiden plaats. De tentoonstelling slaagde uitnemend. De Heeren van der Oudermeulen en Mr. Visser van Hazerwoude gaven de Maatschappij nieuwe hengstenstallen ten geschenke. De bekroning der suikerbieten geschiedde dit jaar voor 't eerst op het suikergehalte.

Lid Hoofdbestuur.

In de plaats van den Heer J. Loopuijt werd als Lid van 't Hoofdbestuur gekozen de Heer L. A. van Weel te Middelharnis.

Nieuwe Afdeelingen.

Drie nieuwe Afdeelingen werden opgericht nl. *Groote IJpolder; Zoeterwoude, Leiderdorp en omstreken; Kralingen, Wijdenes en omstreken.*

**Tentoonstelling
Londen.**

De Maatschappij steunde krachtig eene inzending van vee en zuivel naar de Internationale Tentoonstelling te Londen, welke inzending met succes werd bekroond.

**Nederlandsche
Landbouwraad.**

Aan de door eene commissie aangewende pogingen tot de oprichting van een Nederlandschen Landbouwraad heeft het Hoofdbestuur zijn steun onthouden.

Door de Algemeene Vergadering werd eene Commissie benoemd om maatregelen te beramen tot verbetering van den financieelen toestand der Maatschappij. In eene buitengewone Algemeene Vergadering December 1880 te Amsterdam werd het rapport dier Commissie, dat verhooging van contributie voorstelde, behandeld en na zeer uitgebreide discussiën met 474 tegen 277 stemmen besloten de contributie van f 2.50 op f 3 te

brengen, waarvan f 1.90 aan de Algemeene Kas moet worden afgedragen.

**Landbouw
vakscholen.**

De Algemeene Vergadering besloot ook eene Commissie te benoemen tot het onderzoeken wat tot aanvulling van het landbouwonderricht in ons land noodig is. Een rapport, in de Algemeene Vergadering te Schagen het volgende jaar uitgebracht, concludeerde tot oprichting van twee vakscholen, één in elk der provinciën Noord- en Zuid-Holland, 't welk door de Algemeene Vergadering werd aangenomen, met beschikking daarvoor over f3000 jaarlijks gedurende 5 jaren. Aan Regeering en Provinciale Staten van Noord- en Zuid-Holland zou subsidie gevraagd worden.

De Commissie van uitvoering voor deze zaak bracht in 1882 op de Algemeene Vergadering rapport uit en werd, aangezien de noodige gelden nog niet bijeen waren, diligent verklaard. In 1884 werd op advies der Commissie de steun van Rijk en Provinciën verzocht.

**Kritisch Verslag
Tentoonstelling.**

Op de het vorig jaar uitgeschreven prijsvraag „kritisch verslag van de Landbouw-tentoonstelling gehouden te Leiden” kwam o.a. een antwoord in van den Heer J. Rinkes Borger te Leiden, dat bekroond werd. Op het rapport volgde later eene kritiek door den Heer Bultman, welke in het Maandblad werd opgenomen.

**Ontwerp
Registratie.**

Op eene buitengewone Algemeene Vergadering werd besloten een adres bij de Regeering in te dienen tot ondersteuning van het ontwerp van wet op de registratie.

Aan het Hoofdbestuur werd een crediet van f3000.— toegestaan om inzendingen naar de Internationale Tentoonstellingen te steunen.

**Internationale
Tentoonst. Gent.**

Naar de dit jaar te houden Internationale Tentoonstelling te Gent werd eene belangrijke inzending zuivel en ook vee gezonden. De Nederlandsche inzendingen maakten een goed figuur en verwierven vele bekroningen.

Op het voorstel der Afdeeling *Wormerveer*: wat kan

Opleiding vrouwen en meisjes tot karn- en boterbereidsters.

er gedaan worden om vrouwen en meisjes theoretisch en practisch op te leiden tot bekwame karn- en boterbereidsters, werd besloten af te wachten het rapport der Commissie voor landbouw-onderwijs, ten vorige jare benoemd.

Rotkreupel.

Omtrent het rotkreupel bij schapen, dat door de Regeering werd afgevoerd van de lijst der besmettelijke veeziekten, genoemd in de Wet op het Veeartsenkundig Staatstoezicht, werd besloten aan de Besturen van Noord- en Zuid-Holland te verzoeken eene provinciale verordening in het leven te roepen.

Tentoonstelling 1881 Schagen.

De Algemeene Tentoonstelling werd dit jaar te Schagen gehouden. De rijen zaai- en schoffelwerktuigen, op die Tentoonstelling ingezonden, waren te voren beproefd op de gronden van Baron van Verschuer te Haarlemmeer. Omtrent dien wedstrijd werd door de Commissie een belangrijk rapport uitgebracht.

Nieuwe Afdeelingen.

Als nieuwe Afdeelingen traden dit jaar toe *Houwert, Wervershoof en Omstreken; Obdam, Hensbroek en Omstreken; Bodegraven.*

Alg. Vergadering.

Uit het verslag bleek, dat de financiëele toestand vooruitgegaan was, hoewel het besluit der verhooging van contributie zijn invloed op het ledental deed gelden.

Longziekte.

Op voorstel der Afdeeling *Westland* besloot de Algemeene Vergadering aan den Minister van Binnenlandsche Zaken een adres van dankbetuiging te zenden voor de door Z.Ex. genomen krachtige maatregelen tegen de longziekte, met verzoek dien dank ook over te brengen aan de leden der enquête-commissie.

Aanbesteding Drukwerk.

Een voorstel der Afdeeling *Wormerveer en Omstreken* om het drukwerk der Maatschappij, jaarboekje, maandblad enz. aan te besteden, werd door de Algemeene Vergadering verworpen, doch eene motie aangenomen, waarbij aan het Hoofdbestuur de overweging van het denkbeeld werd aanbevolen. Eene aanbesteding, het

volgend jaar gedaan, leverde echter tot resultaat, dat den toenmaligen drukker, den Heer Roelants, als verreweg de laagste inschrijver, weder voor 5 jaren het werk werd opgedragen.

Tentoonstelling om de 2, 3 of 4 jaar houden.

Mede werd verworpen een voorstel der zelfde Afdeeling om met het oog op den financiëlen toestand de Tentoonstelling niet jaarlijks te houden.

Boekerij.

Een door eene Commissie uitgebracht rapport omtrent de boekerij wees op de belangrijkheid daarvan.

Benoeming S. F. Sieuwerts. Nieuwe Afdeelingen.

In de plaats van den Heer Bultman werd tot lid van het Hoofdbestuur gekozen de Heer S. F. Sieuwerts.

Twee nieuwe Afdeelingen werden opgericht n.l. *Nieuwerkerk a/d IJsel* en *Zwammerdam*.

Leden Hoofdbest. J. Zijp Kz. D. F. A. Bauduin.

In de plaats van den Heer Sieuwerts, die door zijn vertrek naar Gelderland bedankte als lid van 't Hoofdbestuur, werd gekozen de Heer J. Zijp Kzn., in de plaats van den heer Mr. W. O. T. van Oudheusden de Heer D. F. A. Bauduin.

Aanteekenboek voor den landbouwer.

De Maatschappij verstrekke aan alle Afdeelingen een exemplaar van een aanteekenboek voor den landbouwer, door Treurniet, welk werk als antwoord op eene uitgeschreven prijsvraag door Hollands Noorderkwartier met goud werd bekroond.

Algemeene Vergadering Gouda.

De Algemeene Tentoonstelling in 1882 werd te Gouda gehouden evenals de Algemeene Vergadering. Ter Algemeene Vergadering werd een voorstel der Afdeeling

Ministerie van Landbouw.

Diemen-Watergraafsmeer om „Landbouw, veeteelt en zuivelbereiding” te brengen onder één Ministerie dan wel een afzonderlijk Ministerie daarvoor op te richten, zeer uitvoerig behandeld, doch ten slotte als ontijdig verworpen.

Tentoonstelling alleen in grootte steden.

Ook werd een voorstel om de Algemeene Tentoonstellingen slechts te houden in een der vijf grootste steden van Zuid- en Noord-Holland verworpen

Naar aanleiding van het feit, dat alléén nog in het spoelingsdistrict de longziekte voorkomt en dit feit oor-

zaak is, dat de grenzen van Engeland voor invoer van ons vee gesloten blijven, besloot de Vergadering overeenkomstig een voorstel van 't Hoofdbestuur zich in deze tot de Regeering te wenden met verzoek krachtige maatregelen te nemen om de longziekte te Schiedam uit te roeien, d. i. de inenting te doen plaats maken voor afmaking en daarmede de reden van sluiting der Engelsche grenzen voor ons vee weg te nemen. In Februari d. a. v. ontving het Hoofdbestuur van den Minister van Binnenlandsche Zaken een antwoord, waarin werd meegedeeld, dat naast inenting ook afmaking plaats had en dat de Regeering aldus met kracht hoopte voort te gaan om tot uitroeiing te komen.

Landbouwzout.

De Vergadering besloot pogingen aan te wenden tot het gemakkelijker verkrijgbaar stellen van zout voor landbouwgebruik en om teruggaaf van accijns bij uitvoer van boter en kaas.

**Internationale
Tentoonstelling
1884.**

Op de buitengewone Algemeene Vergadering in Maart 1883 te Amsterdam werd eene subsidie van *f* 5000.— toegestaan voor de reeds enkele jaren voorbereide Internationale Landbouw-Tentoonstelling, te Amsterdam te houden in 1884. Het Hoofdbestuur had zich in deze in verbinding gesteld met de andere Landbouwmaatschappijen en dit had geleid tot vorming eener Commissie uit leden uit alle deelen des lands.

**Graanmaaiwed-
strijd.**

De Vergadering besloot ook in overleg met die Commissie „het Uitvoerend Comité” in het najaar een wedstrijd met graanmaaiwerktuigen en zelf binders te houden.

**Inzending ten-
toonstelling
Hamburg.**

De inzending naar de Internationale Tentoonstelling te Hamburg werd door de Maatschappij gesteund door het benoemen eener Commissie, aan welke een krediet van *f* 500.— werd toegestaan.

**Vervalschen
van boter.**

Op die Algemeene Vergadering werd ook besproken wat kon gedaan worden om het vervalschen der boter tegen te gaan en aan het Hoofdbestuur opgedragen hiertoe eene Commissie van onderzoek te benoemen.

Algemeene Vergadering 1883.

Aardappel ziekte.

Nederlandsche Maatschappij van Landbouw.

Vleeschaccijns.

Lager-landbouwkundig-onderwijs.

Benoeming leden Hoofdbestuur.

In de gewone Algemeene Vergadering in dit jaar te Amsterdam gehouden werd o. m. besproken de achteruitgang van de aardappelteelt, welke zaak naar de Afdelingen werd verwezen; voorts een voorstel tot oprichting eener Nederlandsche Maatschappij van Landbouw, van welke bespreking later mededeeling aan de Nederlandsche Landbouwmaatschappijen werd gedaan en een voorstel om afschaffing van den vleeschaccijns te verkrijgen.

Een voorstel van het Hoofdbestuur om bij de Regeering er op aan te dringen, dat op de kweekscholen voor onderwijzers ook leeraren voor landbouwkunde werden aangesteld, werd gerenoveerd aan de Commissie voor Landbouwonderwijs.

In de plaats van den Heer Mr. D. Visser van Hazerswoude, 2^e Voorzitter, werd tot lid van het Hoofdbestuur benoemd de Heer H. F. Bultman.

Den Heer Mr. Visser van Hazerswoude werd bij zijn aftreding hulde en dank gebracht voor de wijze, waarop hij de belangen van den landbouw voorstond en voor zijne toezegging zich met de redactie van het Maandblad te willen blijven belasten.

Eene buitengewone Algemeene Vergadering, in Februari 1884 te 's Gravenhage belegd, werd voornamelijk gewijd aan de Internationale tentoonstelling dit jaar te Amsterdam. Door de Vergadering werd besloten om bij al wat de Maatschappij reeds deed om het succes der Tentoonstelling te verzekeren, nog beschikbaar te stellen *f* 2500.— om daarmede de kosten van transport voor de inzenders te vergoeden en *f* 500 tot uitloving van prijzen voor hokkelingen.

Alg. vergadering te 's-Gravenhage 1884.

Uit het in deze Vergadering uitgebracht verslag bleek, dat het ledental éenigszins was verminderd, hetwelk werd toegeschreven aan het niet houden der gewone jaarlijksche tentoonstelling.

De pogingen, aangewend tot het vormen van één

Opric
een
bouw

Vaks
zuive

Verva
nat
kun

Wet

Minis
der M

De He
lid
Hoo

Onder
aan
het H

Oprichting van
eén Ned. Land-
bouw Maatsch.

Nederlandsche Maatschappij van Landbouw, bleken ook dit jaar niet te kunnen slagen; zij leidden evenwel tot de vaststelling van bepalingen voor een Nederlandsch Landbouwcomité, waartoe de Maatschappij toetrad.

Vakschool voor
zuivelbereiding.

In uitzicht werd gesteld in het jaar 1885 de oprichting eener school voor zuivelbereiding, waartoe Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland eene subsidie van *f* 3000.— hadden bestemd, makende met de *f* 1500.— van de Maatschappij en de verwachte *f* 3000.— van de Regeering, een totaal van *f* 7500.—, dat, als de school niet mocht tot stand komen, zou worden besteed tot ondersteuning van jongelui, die kennis in de boter- en kaasmakerij wenschten op te doen.

Vervalsching van
natuur- door
kunstboter.

Door de Vergadering werd in overeenstemming met het rapport der Commissie, de wenschelijkheid uitgesproken van eene „Vereeniging tot bestrijding van knoeierijen in den boterhandel.”

Wetswijziging.

Met overgroote meerderheid werd eene wetswijziging goedgekeurd, waarbij o.m. bepaald wordt, dat de wet eerst na 10 jaar wordt herzien, te voren was dit 5 jaar, en dat alleen leden van het Vorstelijk Huis *eere lid* en alleen buitenlanders *leden van verdienste* kunnen zijn.

Minister Méline
eere lid
der Maatschappij.

Bij acclamatie werd het eere lidmaatschap der Maatschappij aangeboden aan den Franschen Minister van Landbouw, den heer Méline, die zich voor de Internationale Landbouwtentoonstelling te Amsterdam zoo verdienstelijk had gemaakt.

De Heer de Bruine
lid van het
Hoofdbestuur.

In den loop der Vergadering werd tot lid van het Hoofdbestuur gekozen de Heer P. J. A. de Bruine te Zwijndrecht, in de plaats van het aftredend lid, den Heer J. v. d. Breggen Azn.

Onderscheidingen
aan leden van
het Hoofdbestuur.

Door de Nederlandsche Regeering werden in dit jaar de Heeren Van der Breggen, Bultman, Bauduin en Waldeck tot ridders in de Orde van den Nederlandschen Leeuw benoemd, terwijl de Voorzitter van het Hoofdbestuur, de Heer Van der Oudermeulen het ridderkruis

van het Legioen van Eer verkreeg, een erkenning van hun aller verdiensten op landbouwgebied.

Tentoonstelling
te Purmerend
1885.

In 1885 werd de Algemeene Vergadering en de Tentoonstelling te Purmerend gehouden.

Toetreden der
Afdeeling „Edam,
Zeevangsdorpen
en de Purmer.”

Het verslag over het voorgevallene sedert de vorige Algemeene Vergadering vermeldt het toetreden van eene nieuwe Afdeeling *Edam, Zeevangsdorpen en de Purmer*, doch betreurt tevens de vermindering van het ledental, geweten aan den ongunstigen toestand van den landbouw.

Landbouwonder-
wijscommissie
legt haar man-
daat neer.

De Commissie, ingesteld in 1880 in zake het Landbouwonderwijs, bracht verslag uit omtrent de vergeefsche pogingen om een Vakschool of Leerhoeve voor Zuivelbereiding in Zuid-Holland op te richten en legde daarom haar mandaat neder. Aan het Hoofdbestuur werd machtiging verleend om alles te doen wat het „onderwijs in de zuivelbereiding” kan bevorderen.

Bevordering
onderwijs in de
Zuivelbereiding.

Ook de commissie, benoemd tot bevordering van het uitroeien van de longziekte onder het rundvee, kon door de verbeterde tijdsomstandigheden haar mandaat nederleggen. De Maatschappij mag met ingenomenheid terugzien op het door haar initiatief in deze verrichte.

Longziekte uit-
gerooid.

Adres aan de
Tweede Kamer
naar aanleiding
van het wetsont-
werp tot verbod
van landbouw-
werk door
kinderen.

Reeds in 1877 was door de Maatschappij aan den Minister van Justitie verzocht eene bepaling vast te stellen, dat het verbod tot het gebruiken van kinderen beneden 12 jaar tot fabrieksarbeid ook tot landbouw-
arbeid zou worden uitgestrekt. Naar aanleiding van het aanhangig wetsontwerp werd echter een adres ingediend protesteerende tegen de beperking van den arbeid van jongelieden van 12—16 jaar in het belang van den landbouw, welk adres door het Hoofdbestuur was opge-
maakt en de onverdeelde instemming der vergade-
ring vond.

Beurzen voor de
Rijkslandbouw-
school.

Op voorstel der Afdeeling *Rotterdam* gewijzigd door het Hoofdbestuur werd door de Algemeene Vergadering besloten voor den tijd van drie jaar bijwijze van proef eene som van f 400 disponibel te stellen tot het verleenen

De I
Ou
Eer
Ho

..Be
rech
Maa
spol
geme
ring

Mo

Teg

La
mi

Mr.
Ha
voor
Wall
Ho

van eene beurs aan een bij vergelijkend onderzoek daarvoor in aanmerking komenden aspirant voor het bezoeken der Rijkslandbouwschool.

De heer van der Oudermeulen Eerelid van het Hoofdbestuur.

Den aftredenden Voorzitter, den Heer van der Oudermeulen, werd het eereidmaatschap van het Hoofdbestuur opgedragen.

„Beschermende rechten” door de Maatschappij besproken in de algemeene vergadering te Purmerend in 1885.

Het groote vraagstuk der beschermende rechten werd het eerst op de algemeene vergadering van 1885 door het Hoofdbestuur aan de orde gesteld en ingeleid door den Heer Bauduin.

De afdeeling *Zoetervoude* had het verlangen te kennen gegeven, dat de Maatschappij zich voor bescherming zou verklaren. Er openbaarde zich echter eene sterke strooming tegen en uit de inleiding van den Heer Bauduin werd geconcludeerd, dat bescherming eene ramp voor het land zou zijn. Met 580 tegen 30 stemmen werd eene motie van den Heer Waller aangenomen, waarin geoordeeld wordt, dat „bescherming den toestand wel zal verergeren maar niet zal verbeteren” en aan het Hoofdbestuur opgedragen wordt, „al zijn invloed aan te wenden om die ramp te keeren,” als van Regeeringswege voorstellen in dezen geest mochten worden gedaan.

Motie Waller.

Tegen bescherming?

Landbouwzout tot een minimumprijs.

Besproken werd de wenschelijkheid om de oprichting van een centraal depot voor landbouwzout te Amsterdam te steunen en aan te moedigen met het doel het zout tot een minimumprijs verkrijgbaar te stellen. Een desbetreffend voorstel van het Hoofdbestuur, toegelicht door den heer Bauduin, werd aangenomen.

Mr. D. Visser van Hazerswoude, voorzitter; Th. J. Waller, lid van het Hoofdbestuur.

Tot Voorzitter uit Noord-Holland werd gekozen, in de plaats van den Heer C. J. van der Oudermeulen, de Heer Mr. D. Visser van Hazerswoude, en tot lid van het Hoofdbestuur, in de plaats van Jhr. Mr. J. H. van Foreest van der Palm, de Heer Th. J. Waller. Alsnog werd het Hoofdbestuur gemachtigd bij de Regeering de noodige stappen te doen tot verlaging der wik- en weegloonen.

Landbouwcrediet. Ingevolge eene missive van het Landbouwcomité met verzoek om inlichtingen op welke wijze het Landbouwcrediet kon worden bevorderd, vroeg het Hoofdbestuur in den aanvang van het jaar 1886 op zijne beurt aan de Afdeelingen mededeeling omtrent het werken van instellingen tot dit doel, voor zoover ze reeds bestaan mochten.

Adres aan den Minister van Justitie tegen botervervalsing.

De Maatschappij richtte zich bij adres dd. 1 Maart 1886 rechtstreeks tot den Minister van Justitie om maatregelen te verzoeken tot het tegengaan van bedrog in den handel van landbouwproducten, voornamelijk den verkoop van kunstboter of kunstkaas onder den naam van boter of kaas.

Protest tegen het wetsontwerp tot wijziging van het tarief der invoerrechten.

Aan de Tweede Kamer werd ingediend een adres om niet goed te keuren het ontwerp tot wijziging van het tarief der invoerrechten o. m. omdat een hooger recht op petroleum en thee en een invoerrecht op hout geacht werd te zijn in het nadeel van het algemeen.

Adressen omtrent zoutvervoer en geleidelijke afschaffing der wik- en weegloonen.

Verder werden adressen ingediend om bij de Regeering te verzoeken tot opheffing der fiscale belemmeringen voor het vervoer van reeds gemengd zout, en naar aanleiding van het rapport van den heer de Bruine, tot geleidelijke opheffing der wik- en weegloonen.

Beurs verleend aan A. Bos te Berkel.

Overeenkomstig het advies van den Directeur der Rijks-Landbouwschool werd aan A. Bos te Berkel de beurs voor het bezoeken der afdeeling A van de Rijks-Landbouwschool te Wageningen verleend ten bedrage van *f* 400.—

Herziening der huurwaarde van de ongebouwde eigendommen.

De Maatschappij droeg aan eene Commissie op na te gaan of de schatting der huurwaarde van de ongebouwde eigendommen bij de dit jaar plaats hebbende herziening wel gelijkmatig was, met welke zware taak de heeren Waller, van der Oudermeulen en van der Gijp Barendregt zich belastten.

Algemeene Vergadering en Tentoonstelling te Gorinchem in 1886.

De in 1886 te Gorinchem gehouden Algemeene Vergadering verleende een subsidie van *f* 500 om de door

- Subsidie aan het systeem Boekel. den heer Boekel gevonden methode van kaasmaken meer algemeen te verspreiden.
- Onderwijs in zuivelbereiding. In beginsel werd besloten tot de aanstelling van een landbouwleeraar of directeur en onderwijzer eener vak-school voor zuivelbereiding in Noord- of Zuid-Holland.
- Mr. W. O. T. van Oudheusden van Achttienhoven, lid van het Hoofdbestuur. Tot lid van het Hoofdbestuur in de plaats van den heer H. P. de Kat van Hardinxveld, die met 31 Dec. '86 aftrad, werd wederom benoemd de heer Mr. W. O. T. van Oudheusden van Achttienhoven.
- Rotkreupel onder de schapen. In de Hoofdbestuurs-vergadering van 18 Januari 1887 werd besloten bij vernieuwing bij de Regeering er op aan te dringen om het rotkreupel bij wolven onder de besmettelijke ziekten op te nemen.
- Maatregelen tegen trichineziekten bij varkens. Naar aanleiding van het voorkomen van trichinen onder de varkens in Zeeland zond het Hoofdbestuur in Mei een adres, verzoekende, dat van Regeeringswege tegen deze gevreesde ziekte maatregelen zouden genomen worden.
- Algemeene Vergadering te Hoorn in 1887. De te Hoorn in 1887 gehouden Algemeene Vergadering keurde met groote meerderheid het voorstel der Afdeeling *Goedereede c. a.* goed om aan het Hoofdbestuur op te dragen bij de Regeering stappen te doen tot het in het leven roepen van eene wet regelende de keuring der fokhengsten en de uitsluiting der niet goedgekeurde.
- Verbetering van het Paardenras. Het Hoofdbestuur werd gemachtigd eene ernstige poging tot stichting eener boschbouwschool met eene subsidie van f100 te steunen.
- Jaarboekje der Maatschappij of Staring's jaarboekje. Een voorstel der Afdeeling *Krimpenerwaard* om het jaarboekje der Maatschappij te vervangen door Staring's jaarboekje werd met groote meerderheid verworpen.
- De heer Ferf lid v. h. Hoofdbestuur. In de plaats van den heer J. Breebaart Kzn., die aftrad, werd tot lid van het Hoofdbestuur gekozen de heer P. B. J. Ferf te Koog a. d. Zaan.
- Het Hoofdbestuur werd door de Algemeene Vergadering uitgenoodigd krachtig voort te gaan met het be-

Onderzoek naar het blauw worden der kaas.

vorderen van het onderzoek naar de oorzaken van het blauw worden der kaas.

Afzonderlijke plaats voor kunstboter op de markten.

Besloten werd tot de zending van een adres aan de Regeering met verzoek aan de Gemeentebesturen aan te bevelen het maken van verordeningen, waarbij bepaald wordt, dat natuur- en kunstboter niet op dezelfde markt verkocht mogen worden, en tot het doen houden van eenige cursussen over het hoefbeslag.

Cursussen over het hoefbeslag.

Afdeeling Terschelling opgericht, id. Obdam, Hensbroek e. o. met 1 Jan. 1888 ontbonden.

In de Vergadering van het Hoofdbestuur, 25 November 1887 gehouden, werd de oprichting eener Afdeeling *Terschelling* bericht en de ontbinding van de Afdeeling *Obdam, Hensbroek en omstreken*.

Subsidie vooreene leerhoeve voor zuivelbereiding gevraagd.

Besloten werd aan de Regeering, naar aanleiding van den post van f20.000.— op de Begrooting voor Landbouwwakonderwijs, subsidie te vragen voor het steeds bij de Maatschappij bestaande plan tot oprichting enz. eener leerhoeve voor zuivelbereiding.

Afdeeling Zoeterwoude, Leiderdorp en Omstr. ontbonden en een nieuwe, Stompwijk-Veur opgericht.

Nog in den loop dezes jaars werd de Afdeeling *Zoeterwoude, Leiderdorp e.o.* ontbonden en de Afdeeling *Stompwijk-Veur* opgericht.

Cursussen van hoefbeslag in de provincie Noord-Holland ten Noorden van het IJ

Op verzoek der Maatschappij werden door den Minister van Oorlog te beginnen met 1 Febr. 1888 voor hoogstens 3 maanden, tot het houden van cursussen over het hoefbeslag in de provincie Noord-Holland ten Noorden van het IJ, ter beschikking gesteld een paardenarts en een hoefsmid. Deze cursussen onderonden veel belangstelling.

Vereeniging „de Zuid-Hollandsche leerhoeve voor zuivelbereiding.”

Op de Vergadering van het Hoofdbestuur 6 April 1888 te Amsterdam gehouden, werd de oprichting der Vereeniging „de Zuid-Hollandsche leerhoeve voor zuivelbereiding”, breedvoerig besproken en conceptstatuten ter tafel gebracht met opdracht aan eene Commissie, die zoo noodig te wijzigen; deze werden in de volgende Vergadering goedgekeurd.

Subsidie van f1500 aan de leerhoeve.

De Algemeene Vergadering, in September te 's-Gravenhage gehouden, verleende aan de te Oudshoorn aan

Kunst
als
ge

Afsch
tati

H. I
v. Har
v. h.

Invoer
ve

Adre
land
v.

Wet
v. be

Heng
te

Curs
zuive
Ouds

den Rijn gesticht wordende leerhoeve tot wederopzegging toe eene subsidie van f 1500.

Kunstkaas steeds als zoodanig gemerkt.

De Vergadering droeg aan het Hoofdbestuur op, aan de Regeering eene speciale wet te verzoeken, bepalende, dat het maken, vervoeren, in voorraad hebben en verkoopen van kunstkaas strafbaar is, als dit product niet als zoodanig is gestempeld.

Afschaffing mutatierechten.

Unaniem werd de wensch uitgedrukt, dat de mutatierechten zouden worden afgeschaft en vervangen door eene belasting naar ieder's draagkracht.

H. P. de Kat v. Hardinxveld lid v. h. Hoofdbest.

In de plaats van den heer L. A. van Weel, die 31 December 1888 aftrad, werd als lid van het Hoofdbestuur voor Zuid-Holland gekozen de Heer H. P. de Kat van Hardinxveld te Dordrecht.

Invoerr. op granen verworpen.

Met 484 stemmen tegen 12 werd verworpen het voorstel der Afdeeling *Ouder-Amstel* om het Hoofdbestuur uit te noodigen bij de Regeering pogingen aan te wenden „tot het verkrijgen van invoerrechten op de granen ter bescherming van den nationalen arbeid.

Adres-verbod v. landbouwarbeid v. kinderen.

In Januari 1889 verzond het Hoofdbestuur een adres aan de Regeering om in het ingediend wetsontwerp op den kinderarbeid ook bepalingen op te nemen, waardoor de landbouwarbeid voor kinderen beneden de 12 jaar zou worden beperkt gedurende de vacaties of verboden gedurende den tijd, dat onderwijs in de scholen wordt gegeven.

Wet voorkoming v. bedrog boterhandel.

In Maart van hetzelfde jaar verzond het Hoofdbestuur een adres, waarin op eenige leemten gewezen werd in het aanhangig ontwerp van wet tot voorkoming van bedrog bij den boterhandel, welk ontwerp overigens met ingenomenheid was begroet.

Hengstenkeuring te Haarlem.

Evenals het vorig jaar werd te Haarlem eene hengstenkeuring door het Hoofdbestuur der Maatschappij gehouden.

Cursus Leerhoeve zuivelbereiding te Oudshoorn geop.

Op 1 Mei 1889 werd de cursus aan de Leerhoeve voor zuivelbereiding te Oudshoorn geopend. Men weet

met hoeveel ijver de Maatschappij steeds dit onderwijs heeft voorgestaan, zoodat haar zeker ook een gelukwensch toekomt bij het in werking treden dezer nuttige instelling.

Algem. Verg. en
Tent. te Haarlem
1889.

Te Haarlem werd in 1889 de Algemeene Vergadering en Tentoonstelling gehouden; aan het Hoofdbestuur werd ingevolge het voorstel *Dordrecht* opgedragen zich te wenden tot de provinciale Regeering van Noord- en Zuid-Holland tot de verkrijging van eene provinciale keuring voor dekhengsten; tevens om in het belang van den landbouw bij Regeering en Volksvertegenwoordiging den meer en meer op den voorgrond tredenden wensch tot afschaffing van den zoutaccijns te steunen.

Provinc. keuring
v. dekhengsten.

Bevordering af-
schaffing zout-
accijns.

Tot lid van het Hoofdbestuur ter vervanging van den heer J. Zijp Kzn, die met 31 December 1889 aftrad, werd voor Zuid-Holland gekozen de heer J. Breebaart Kzn. te Winkel.

J. Breebaart Kzn.
lid Hoofdbest.

Oprichting Maat-
schappij Brand-
assurantie.

Aan eene Commissie werd opgedragen advies uit te brengen over de quaestie om door de Maatschappij eene Brandassurantie voor haar leden te stichten.

Verordeningen
beschikbaar stel-
len springst.

De vraag van het Hoofdbestuur omtrent de wensche-lijkheid van verordeningen door de bevoegde autoriteiten op het beschikbaar stellen van springstieren, werd door de Vergadering toestemmend beantwoord.

Wijziging jachtw.

Andermaal werd in het belang van den landbouw de wensch uitgesproken, dat de jachtwet zou veranderd worden en aan het Hoofdbestuur opgedragen in dezen geest op te treden.

Beurs Mij. R. L.
school toegek.
aan C. Bakker Mz.

De dit jaar openkomende beurs der Maatschappij voor de Rijkslandbouwschool Afdeeling A werd voor drie jaar toegewezen aan C. Bakker Mzn. te Oosterleek.

Afd. Grootte
Ijppolder en Wou-
brugge e. o. op-
geheven.

Met 1 Januari 1890 hielden de Afdeelingen *Grootte Ijppolder* en *Woubrugge e. o.* op te bestaan.

Hengstenkeuring
Rotterdam.

Dit jaar werd vanwege de Maatschappij te Rotterdam eene hengstenkeuring gehouden.

In de Vergadering in 1890 werd behandeld het rapport

Alger
Tent
Dord

Onder
wa

S. C.
lid

Over
Visser

Over
W

Algem. verg. en
Tentoonstelling
Dordrecht 1890.

Onderlinge brand-
waarborgmij.

S. C. Korteweg,
lid Hoofdbest.

Overl. v. mr. D.
Visser v. Hazers-
woude.

der Commissie, die een onderzoek had ingesteld naar de wenschelijkheid eener onderlinge brandwaarborg-maatschappij, welk rapport bedoelde oprichting aanbeval. Het opgestelde concept-reglement werd met 441 tegen 111 stemmen goedgekeurd.

In de plaats van den heer D. F. A. Bauduin, die met 31 December 1890 als lid van het Hoofdbestuur aftreedt, werd gekozen de heer S. C. Korteweg te Middelharnis.

Den 4en October 1890 leed de Maatschappij een droevig verlies door het overlijden van haar Voorzitter, den heer Mr. D. Visser van Hazerswoude, in 1885 tot Voorzitter der Maatschappij gekozen. Het „Maandblad” der Maatschappij, dat op zijn initiatief in 1878 tot stand kwam, verloor in hem een uiterst bekwaam hoofdredacteur, de Maatschappij en de landbouw in het algemeen een der grootste bevorderaars van alles wat tot verbetering en ontwikkeling kon bijdragen.

Men herinnere zich slechts het aandeel door den overledene genomen in de oprichting der Leerhoeve te Oudshoorn, die zeker niet tot stand zou gekomen zijn, als Visser van Hazerswoude niet met zooveel ijver er voor aan het werk was geweest.

Hij was iemand, die allerminst op eigen voordeel bedacht was, doch niet schroomde tot het doen van groote uitgaven over te gaan, als daarmede slechts een nuttig doel bereikt werd.

De onderlinge Brandwaarborg-Maatschappij heeft aan zijne krachtige verdediging op de Algemeene Vergadering zeer veel te danken.

Van hem kan naar waarheid worden getuigd, dat hij tot zijn laatste dagen werkzaam geweest is in het belang der Maatschappij.

Overl. v. Z. M.
Willem III.

Hetzelfde jaar leed het geheele Vaderland een onherstelbaar verlies door den dood van Z. M. Koning Willem III, den Beschermheer der Hollandsche Maatschappij van Landbouw. Het Hoofdbestuur gaf in een

brief van rouwbeklag aan H. M. de Koningin-Weduwe, Regentes der Nederlanden, uiting aan de gevoelens, welke de leden bezielde.

Mr. H. Ph. de Kanter, direct. onderl. brandwaarborg-maatschappij.

In de op het einde des jaars gehouden Vergaderingen van het Hoofdbestuur werden verder de stappen gedaan, noodig voor de onderlinge brandwaarborg-maatschappij, waarvoor Mr. H. Ph. de Kanter als directeur werd aangewezen.

Maatregelen vlekz. varkens.

Aan de Regeering werd een adres gericht om doortastende maatregelen — onteigening en afmaking — te verzoeken tot het tegengaan van de vlekziekte onder de varkens; en aan eenige Noord-Hollandsche Gemeenten een adres in zake den verkoop van *kopboter* om in de verordeningen te bepalen, dat de boter alleen bij het gewicht, halve en heele kilogrammen, mag worden verkocht.

Kopboter niet meer ten verk. aangeboden.

H. M. de Koningin-Regentes Beschermv. Holl. Mij. van Landb.

Ingevolge besluit van het Hoofdbestuur in de Vergadering van 27 Januari 1891 — de Heer H. F. Bultman neemt de functie van Voorzitter na den dood van mr. Visser van Hazerwoude voorloopig waar — werd H. M. de Koningin-Regentes eerbiediglijk verzocht de Maatschappij onder H. Dr. Bescherming te nemen, op welk verzoek door H. M. goedgunstig werd beschikt.

Acc. op de suiker.

Aan de Tweede Kamer werd een adres ingediend om het wetsontwerp betreffende de nadere bepalingen omtrent den accijns op de suiker spoedig in behandeling te nemen om aan de bestaande onzekerheid voor den landbouw een einde te maken, terwijl tevens de aandacht gevestigd werd op het groote nadeel, voor den landbouw van deze wet te wachten.

Intern. Landbouwcongr. 's-Gravenh. 1891.

Door de Hollandsche Maatschappij van Landbouw werd medewerking verleend aan het in 1891 te 's-Gravenhage gehouden Internationaal Landbouwcongres, doch geweigerd aan het verzoek der door de Regeering ingestelde Commissie voor de handelspolitiek tot beantwoording van verschillende vragen te voldoen, daar een

Weigering aan de Comm. handelspolitiek om verschillende vragen te beantwoorden.

Alge
Tent
m

Voorz
der M
offic.
a

De M
van
Land

H. F.
defini
jhr.
Merle
Hoo

Ma
op

Reg
ond
assu
bij
te d

Ophet
Leer
zu

Com
onde

groot deel der Nederlandsche landbouwers in deze Commissie niet vertegenwoordigd was. Aan deze grief werd reeds bij adres aan de Regeering dd. 20 Mei 1891 uiting gegeven

Algem. Verg.
Tentoonst. Alk-
maar 1891.

De in 1891 te Alkmaar gehouden Tentoonstelling werd door verscheidene leden van het Internationaal Landbouwcongres bezocht. Bij deze gelegenheid deelde de Voorzitter, de heer Méline, aan het Hoofdbestuur mede, dat de Voorzitter en de Secretaris der Maatschappij benoemd waren tot officier van *le mérite agricole* als waardeering van de kracht, welke van de Maatschappij uitgaat; deze werd ook tot eere lid van het Internationaal Landbouwcongres benoemd.

Voorz. en secret.
der Mij. ben. tot
offic. van le mérite
agricole.

De Mij. eere lid
van het Intern.
Landb. congr.

H. F. Bultman,
definitief voorz.;
Jhr. J. B. van
Merlen, lid v. h.
Hoofdbestuur.

De Vergadering koos definitief tot Voorzitter den Heer H. F. Bultman en in diens plaats tot lid van het Hoofdbestuur den Heer Jhr. J. B. van Merlen te Heemstede.

Maandbl. Mij.
opgeheven.

Besloten werd mede te werken aan de oprichting van een *Algemeen Nederlandsch Landbouwweekblad*, waardoor het Maandblad der Maatschappij ophoudt te bestaan.

Reglement der
onderl. brand-
assur. besloten
bij een notaris
te deponeren.

Op de 7 Dec. 1891 gehouden Vergadering van het Hoofdbestuur werd bericht, dat voor een bedrag van f 2,402.182 ter verzekering is toegezegd of ingeschreven bij de onderlinge brandassurantie, waarom besloten werd het reglement bij een notaris te deponeren. De Heer Mr. W. O. Th. v. Oudheusden v. Achttienhoven treedt op als president-commissaris.

Opheff. der „Holl.
Leerhoeve voor
zuivelber.“

Naar aanleiding van de mededeeling, dat met 1 Mei 1892 „de Zuid-Hollandsche Leerhoeve voor zuivelbereiding“ ophoudt te bestaan, waarover innig leedwezen wordt betuigd, benoemde het Hoofdbestuur der Maatschappij, 29 Febr. 1892, eene Commissie voor het ontwerpen van plannen tot bevordering van het onderwijs in de zuivelbereiding.

Commissie voor
onderw. zuivelb.

Eveneens werd eene Commissie benoemd, die met

- Proefn. inenten varkens tegen vlekziekte.** de Rijksveeartsen Hengelveld en Laméris proefnemingen zal bespreken omtrent het inenten van varkens tegen de besmettelijke vlekziekte.
- Beurs der Maatschappij aan J. Bos van Berkel.** De dit jaar vrijkomende beurs der Maatschappij voor de Rijkslandbouwschool werd toegewezen aan J. Bos te Berkel.
- Overl. mr. W. O. T. v. Oudheusden v. Achttienhoven.** Op de in September gehouden Vergadering van het Hoofdbestuur werd door den Voorzitter eene gepaste hulde gebracht aan de nagedachtenis van den heer Mr. W. O. T. van Oudheusden van Achttienhoven, sedert 1877 met eene kleine tusschenpooze lid van het Hoofdbestuur, wiens verdiensten voor den landbouw in het algemeen en de Maatschappij in het bijzonder werden herdacht.
- Algem. Verg. en Tentoonst. Leiden 1892.** Door de Algemeene Vergadering in 1892 te Leiden gehouden werd tot lid van het Hoofdbestuur ter vervanging van den heer P. J. A. de Bruine, die 31 Dec. d. a. v. aftrad, gekozen de heer D. F. A. Bauduin te 's Gravenhage.
- D. F. A. Bauduin, lid v. h. Hoofdbest.**
- Verbetering veevervoer.** Op voorstel van de Afdeeling *Knollendam, Marken-Binnen, e. o.* werd het Hoofdbestuur opgedragen zijn invloed aan te wenden bij de Spoorweg-Maatschappijen om o. a. door het veevervoer ook met personentreinen toe te laten daarin de zoo gewenschte bespoediging te brengen.
- Verk. land-, tuinbouwvoortbrengselen bij het gew.** Aan het Hoofdbestuur werd verder opgedragen, ingevolge zijn eigen voorstel, zooveel mogelijk te bevorderen dat de verkoop van land- en tuinbouwvoortbrengselen bij het gewicht verplichtend worde gesteld.
- Dr. Havenstein, Königl. Oeconomierath, lid van verdienste.** Tot lid van verdienste werd benoemd de heer Dr. Havenstein, Königl. Oeconomierath, algemeen secretaris van de Landbouw-Maatschappij in Rijnpruisen, wegens zijne hulp, bij den veeinvoer en de verspreiding der kennis van het Nederlandsch vee bewezen.
- Miltvuur, Mond- en Klauwzeer.** Besloten werd ook voor aan miltvuur bezweken dieren schadevergoeding te doen vragen, terwijl een voorstel *Rotterdam* om voor aan mond- en klauwzeer lijdende

Over

D
tot
jhr.
neer
lid vAdre
wet

Op

A
's-
24Bev
v
Aa
v

dieren het afmakingsstelsel toe te passen tot breedvoerige bespreking aanleiding gaf, welke eindigde met eene opdracht aan het Hoofdbestuur om over deze gelegenheid inlichtingen in te winnen en adviezen te verzamelen.

Overl. van H. A. Crommelin.

In de Hoofdbestuurvergadering van 24 October 1892 werd het verlies herdacht, door de Maatschappij geleden door den dood van het Eerelid der Maatschappij, den heer H. A. Crommelin, wiens verdiensten reeds in den aanvang van dit verslag werden gehuldigd.

D. Bauduin tot 2n voorz. gek. jhr. J. B. v. Merlen neemt ontslag als lid v. h. Hoofdbest.

Tot 2en Voorzitter der Maatschappij in de plaats van den heer P. J. A. de Bruine werd benoemd de heer D. Bauduin. De heer Jhr. J. B. van Merlen nam als lid van het Hoofdbestuur zijn ontslag.

Adres omtrent de wet peraequatie.

Door het Hoofdbestuur, voldoende aan de wenschen der Algemeene Vergadering, werd 23 November 1892 een adres aan de Tweede Kamer ingediend om eene heffing van 5% van de geschatte belastbare opbrengst der grondeigendommen niet te overschrijden. Men weet, dat de heffing niettemin op 6% werd bepaald.

Oprichting Afd. Rozenburg.

Op het eind des jaars kwam bericht in van de oprichting eener Afdeeling *Rozenburg*, het eiland van dien naam omvattende.

Algem. verg. 's-Gravenhage 24 Febr. 1893.

In de te 's-Gravenhage 24 Febr. 1893 gehouden Algemeene Vergadering werd rapport uitgebracht omtrent de onderhandelingen voor de oprichting eener leerhoeve voor zuivelbereiding, in welken geest het Hoofdbestuur terstond na de opheffing der leerhoeve te Oudshoorn werkzaam geweest is.

Bevordering zuivelonderwijs. Aanstelling zuivelconsulent.

Het Hoofdbestuur achtte het voorloopig evenwel raadzamer om pogingen aan te wenden tot het verkrijgen van subsidie van Rijk en Provincie tot het aanstellen van een of meer zuivelconsulenten, die bij toestemming onmiddellijk zouden aanvangen met het geven van cursussen voor zuivelbereiding. De Vergadering vereenigde zich eenstemmig hiermede.

Leden Hoofdbest.
P. J. A. de Bruine
en J. Zijp Kzn.,
resp. voor Z. en N.
Holland.

Tot leden van het Hoofdbestuur in de vacatures wijlen Mr. W. O. T. van Oudheusden van Achttienhoven en Jhr. J. B. v. Merlen werden gekozen de heeren P. J. A. de Bruine te Zwijndrecht en J. Zijp Kzn. te Abbekerke.

Wijziging wet
omtr. tentoonst.

Op voorstel van het Hoofdbestuur werd eene reglements-wijziging aangebracht, bepalende, dat zoo mogelijk ter gelegenheid van de Algemeene Vergadering in de betrokken Afdeeling eene Tentoonstelling zal worden gehouden — beurtelings in elke provincie — waartoe eene subsidie uit de kas der Mij wordt beschikbaar gesteld, terwijl om de vijf jaar eene algemeene tentoonstelling gehouden wordt onder directe leiding van het Hoofdbestuur in overleg met de Afdeeling. Dit jaar werd te Amsterdam nog eene Algemeene Tentoonstelling gehouden.

Algem. Tentoonst.
om de 5 jaar.

Als zuivelconsu-
lent in de prov.
Z.-Holland be-
noemd de heer
Swierstra, Wage-
ningen.

Tot zuivelconsulent, in verband met de vroeger genomen besluiten, werd Juni 1893 door het Hoofdbestuur voor de provincie Zuid-Holland benoemd de heer T. J. Swierstra te Wageningen.

C. J. v. d. Ouder-
meulen ben. tot
Ridder v. d. Ned.
Leeuw.

Het Eerelid der Holl. Mij van Landbouw, de heer C. J. v. d. Oudermeulen, werd als zoodanig door H. M. de Koningin-Regentes benoemd tot ridder in de orde van den Nederlandschen Leeuw.

Alg. Verg. te Am-
sterdam 1893. De
Voorz. H. F. Bult-
man, tot Eere-
lid ben.

Op de te Amsterdam gehouden Algemeene Vergadering in September werd onder algemeene instemming de aftredende Voorzitter, de heer H. F. Bultman, tot Eerelid benoemd. Als zijn opvolger werd aangewezen de heer D. Bauduin; tot lid van het Hoofdbestuur de heer S. de Jongh te Oudorp bij Alkmaar in de plaats van den aftredenden heer Th. J. Waller.

D. Bauduin
tot Voorz. der
Mij. gek. S. de
Jongh, lid v. h.
Hoofdbestuur.

De heer Bauduin, gevraagd zijnde, of hij de benoeming aanneemt, verklaarde zich, onder dankbetuiging voor het in hem gestelde vertrouwen daartoe bereid, ten volle echter gevoelende, welke zware verplichtingen op hem gelegd werden. In eene welsprekende rede constateerde hij, dat de tijden voor den landbouw niet schitterend

Bestu-
tu

Keur

Opr-
een
th

Mond-
zeer.

Com-
speci-
voor
alge

doch integendeel zeer moeilijk zijn en het zaak is, ook op landbouwgebied, steeds naar verbetering te streven, waarbij hij de door de Mij reeds aangewende pogingen naging. Hij beval aan den eenen kant vermeerdering van het onderwijs, aan den anderen kant vermindering van de belastingen aan, voor welke laatste hij meer van mondeling optreden dan van adressen etc. hoopte. Na een dringend beroep op aller medewerking aanvaardde hij ten slotte de hem toegekende onderscheiding.

Bestrijding v. d. tuberculose.

Eene zeer uitvoerige bespreking had plaats, naar aanleiding van een voorstel *Alfen, Oudshoorn- en Aarlanderveen*, over de tuberculose bij het vee en aan het Hoofdbestuur werd opgedragen zich te wenden tot de Regeering met het verzoek om de bestrijding der tuberculose bij het vee wegens de toenemende uitbreiding ervan in ernstige overweging te willen nemen.

Keuringen v. zaaizaden.

Bepaald werd, dat door het Hoofdbestuur jaarlijks twee keuringen van zaaizaden, één in het voorjaar en één in den herfst, zullen worden uitgeschreven ten einde gelegenheid te geven tot het verkrijgen van goede zaaizaden.

Oprichting van een Staatshypotheekbank.

De oprichting van eene Staatshypotheekbank werd ter sprake gebracht door een voorstel *Medemblik* en gaf tot eene zeer breedvoerige discussie aanleiding. Het punt werd echter tot eene volgende vergadering aangehouden.

Mond- en klauwzeer. schadevergoeding.

Ingevolge het preadvies van het Hoofdbestuur werd besloten een adres van de Afdeeling *Leiden en Omstr.* bij den Minister van Binnenl. Zaken te ondersteunen, om, wanneer bij het mond- en klauwzeer het stelsel van afmaken wordt toegepast, te verkrijgen, dat „vergoed wordt de volle waarde en voor het eventueële geval, dat bevolen wordt het vee op te stallen, alle kosten en schaden, daaraan verbonden, worden vergoed door den Staat.”

Comm. voor een speciaal reglem. voor beoord. op de algem. tentoont.

Voldoende aan het besprokene in de Algemeene Vergadering naar aanleiding van het voorstel der Afd. *Leiden en Omstr.* benoemde het Hoofdbestuur 23 Oct.,

met den heer J. Breebaart Kzn. te Winkel als Voorzitter, eene Commissie voor het opmaken van een speciaal reglement voor de beoordeeling op de algemeene tentoonstellingen der Maatschappij.

**Subsidie zuivel-
consulent v. Zuid-
en N.-Holland.**

Van Ged. Staten van Noord-Holland kwam het verblijdend bericht in, dat te beginnen met 1894 voor den tijd van drie jaar eene subsidie van f 1000 onder zekere voorwaarden verleend wordt voor de aanstelling van een zuivelconsulent; Zuid-Holland verleende reeds eerder f 1000 subsidie voor hetzelfde doel.

**Naamsverander.
Afdelingen.**

Goedgekeurd werd, dat wegens de oprichting der afdeling *Gorinchem en Omstr.* de Afdeling *Vijfheerenlanden c. a.* dien naam veranderde in „Alblasserwaard.” De afdeling *Krimpenerwaard* veranderde haar naam in *Lekkerkerk e. o.*

**Algem. verg. Dec.
1893 te 's-Gravenh.**

In de Alg. Vergadering, Dec. 1893 te 's-Gravenhage gehouden, werden verschillende belangen en quaesties besproken, waarvoor de tijd in de vorige Algemeene Vergadering te kort was geschoten, een nadeel, dat door het besluit om meer te vergaderen volkomen wordt opgeheven.

**Nadere bespr. der
oprichting eener
Staatshypotheek-
bank.**

De nadere bespreking der oprichting eener Staatshypotheekbank werd ingeleid door den heer J. Zijp Kzn. te Abbekerk, ook in verband met een 19 tal vragen, door den heer Bauduin gesteld, en de adviezen der Landbouwcommissie, en gaf tot eene zeer grondige gedachtenwisseling aanleiding, waarvan het resultaat was de opdracht aan het Hoofdbestuur om het tot standkomen van eene Staatshypotheekbank te bevorderen en in de hand te werken.

**Bespreking der
grondbelasting.**

Ook werd de grondbelasting in den breede besproken, waarbij verschillende wenschen in het belang van den landbouw werden geuit. Van een en ander werd aan Regeering, Landbouwcomité en Volksvertegenwoordiging kennis gegeven.

Tot lid van het Hoofdbestuur, in de plaats van den

v. d.
v. h.

Overl.
H. Ho
sen, c.

P. B.
Haarl

Circu
bou

A. Bo

Overl.
Breg
v.

Meet
m

Al
Goud
en

v. d. Breggen, lid
v. h. Hoofdbest.

heer D. Bauduin, tot Voorzitter gekozen, werd benoemd de heer Ph. van der Breggen te Waddingsveen.

Overl. v. Jhr. Mr.
H. Hoeufft v. Velsen, een der opr.
der Mij.

In de Hoofdbestuursvergadering van Jan. 1894 werd met leedwezen het overlijden herdacht van jhr. mr. H. Hoeufft van Velsen, te Amsterdam, een der oprichters van de Mij., die langen tijd tot haar bloei heeft medegewerkt.

P. B. J. Ferf te
Haarlem, 2e Voorz.

Den heer Swierstra, den zuivelconsulent, werd om reden van ongesteldheid, ontslag verleend. Tot tweeden Voorzitter werd gekozen de heer P. B. J. Ferf. Eene circulaire werd opgesteld, in welke het Hoofdbestuur de Afdelingen wijst op de groote beteekenis der coöperatie om een goed georganiseerd Landbouwerediet te verkrijgen, ook zonder de medewerking van den Staat. Met ingang van 1 Maart trad als zuivelconsulent op de heer A. Bos.

Circulaire Land-
bouw-crediet.

A. Bos, zuivelcon-
sulent.

Overl. J. J. v. d.
Breggen, oud lid
v. h. Hoofdb.

Aan wijlen den heer J. J. van der Breggen werd op de Hoofdbestuursvergadering van Maart 1894 hulde gebracht wegens zijne diensten aan den Nederlandschen landbouw in het algemeen en o. a. als lid van het Hoofdbestuur aan de Maatschappij in het bijzonder.

Meeting v. h. bi-
métallisme.

In eene door de Mij. uitgeschreven meeting werd 18 Juni '94 te 'sGravenhage door den heer Jhr. Mr. W. F. Rochussen het onderwerp: „Bimétallisme” ingeleid, waarop de overtuiging werd uitgesproken, dat het bimétallisme in het belang is van alle takken van vaderlandsche nijverheid en van den landbouw.

Alg. Verg. te
Gouda 11 Juli 1894
en sectie-verg.

Den 11n Juli '94 werd te Gouda eene Algemeene Vergadering der Mij. gehouden, geopend door den Voorzitter met eene kernachtige rede, waarin hij het reeds tot standgebrachte herdacht en met voldoening wees op de medewerking der Regeering in zake landbouwonderwijs en de aanstelling van een zuivelconsulent in Zuid-Holland.

Den avond te voren had eene Sectievergadering plaats waarin door de heeren Löhnis, Hengeveld en Van Hoek

- besproken werden: winterlandbouweursussen, tuberculose bij het vee, Rijkslandbouw-proefvelden.
- Jhr. Repelaer, lid v. h. Hoofdbest.** Tot lid van het Hoofdbestuur in de plaats van den heer P. J. A. de Bruine, die aftrad, werd gekozen de heer Jhr. P. J. J. Repelaer te Dubbeldam.
- Wetsherziening.** Ingevolge de goedgekeurde wetsherziening wordt het aantal leden van het Hoofdbestuur van 8 op 10 en de zittingstijd van 8 jaar op 5 gebracht met dien verstande, dat telken jare één lid uit Noord- en uit Zuid-Holland wordt gekozen.
- Afschaffing of vermindering v. d. vleeschaccijns.** De vraag: „in hoever afschaffing of vermindering van den vleeschaccijns in het belang van den landbouw kan worden geacht” werd rijpelijk overwogen en zoowel bevestigend als ontkennend beantwoord. Ten slotte werd eene motie aangenomen, dat afschaffing van den accijns *mede* in het belang van den landbouw zou zijn.
- Zuurverwekken van room.** Den dag na de Algemeene Vergadering werd eene zeer leerrijke samenkomst gehouden, waarop de zuivelconsulent, de heer A. Bos, de „Reincultuur van melkzuurbacterien” (zuurverwekken van room) inleidde.
- Algem. verg. te 's-Gravenh., Dec. 1894, Bimétallisme** Op de 17 Dec. '94 te 'sGravenhage gehouden Vergadering werd bij acclamatie goedgekeurd het zenden van een adres aan H. M. de Koningin-Regentes ten gunste van het bimétallisme, nadat dit vraagstuk op zeer interessante wijze door Jhr. Mr. W. F. Rochussen was ingeleid.
- Th. J. Waller en E. L. Graaf van Limburg Stirum leden v. h. Hoofdbestuur.** Tot leden van het Hoofdbestuur resp. voor Noord- en Zuid-Holland werden gekozen de heeren T. J. Waller te Anna-Paulowna en E. L. Graaf van Limburg Stirum te 'sGravenhage.
- Doorzieking v. h. Mond- en klauwzeer.** Omtrent de quaestie van het mond- en klauwzeer werd besloten, alle beperkingen in de besmette kringen, die het doorzielen thans vertragen, te doen ophouden, desinfectie der stallen alleen in de uiterste gevallen te doen plaats hebben, een commissie van deskundige landbouwers en veeartsen te benoemen om na te gaan in hoeverre wetswijziging ter zake noodig is.

Invoe

Verg
afgevAfd.
e. o.Alge
Ar
15Invo
nen
enAdres
werk
of ve
derAlgen
Edam

Invoerr. granen. De vraag van de Afdeeling *Haarlemmermeer*; Is het noodzakelijk en daarom gewenscht, dat invoerrechten op granen geheven worden? werd langdurig besproken en ten slotte naar de Afdeelingen genvoerd om daarvan rapport te doen aan het Hoofdbestuur, waarna de quaestie andermaal zou worden behandeld.

Dit punt werd o. a. aan het Nederl. Landbouwcomité door het Hoofdbestuur in zijne Vergadering van 25 Febr. 1895 opgegeven om op de agenda te worden geplaatst.

Verg. reisk. der afgevaardigden.

Dezelfde Vergadering bepaalde de vergoeding, aan de afgevaardigden ter Algemeene Vergadering, volgens de nieuwe wet desnoodig te verleen, op het bedrag der spoor- en tramkosten 2e klasse.

Afd. Buiksloot e. o. opgericht.

In den loop van het jaar werd te Buiksloot eene afdeeling der Mij. opgericht, welke den naam: *Buiksloot en omstreken* aannam.

Algem. verg. te Amsterdam 15 Juli 1895.

De in Juli 1895 te Amsterdam gehouden Algemeene Vergadering was, zooals de Voorzitter in zijn openingswoord herinnerde, in hoofdzaak belegd ter beslissing van de vraag der Afdeeling *Haarlemmermeer*: „Is het noodzakelijk en daarom gewenscht, dat invoerrechten op granen geheven worden?” welke quaestie destijds in couranten etc. aan de orde gesteld was en ook in de Tweede Kamer door de motie-Dobbelman besproken.

Invoerr. op granen niet noodz. en niet gew.

Nadat voor- en tegenstanders de quaestie van hun standpunt beschouwd hadden, werd de vraag van *Haarlemmermeer* in stemming gebracht en met 174 *tegen* en 77 *voor*, dus ontkennend beantwoord.

Adres om buiten werking stellen of vermindering der grondbel.

Naar aanleiding van den treurigen toestand van den land- en tuinbouw werd door het Hoofdbestuur machtiging gevraagd om aan H. M. de Koningin-Regentes een adres te richten met dringend verzoek de wet op de grondbelasting tijdelijk buiten werking te stellen of te verminderen. Deze machtiging werd na breedvoerige discussie met 114 tegen 96 stemmen verleend.

Algem. Verg. te Edam Aug. 1895.

In zijne openingsrede der Algemeene Vergadering te

Edam, 8 Aug. 1895 wees de voorzitter, de heer Bau duin, op verschillende lichtpunten, waaronder vooral de meerdere belangstelling van Regeeringswege op landbouwgebied betoond.

Verslag werkzaamh. zuivelconsulent.

Verslag werd uitgebracht omtrent de werkzaamheden van den zuivelconsulent, den heer A. Bos, waarvan de Vergadering met waardeering kennis nam.

Reglem. voor de jury op de Alg. Tentoonstell. der Maatschappij.

Het door de Commissie, ingevolge besluit der Alg. vergadering van 1893, opgemaakt „Reglement voor de commissie van beoordeeling op de algemeene tentoonstellingen der Mij.” werd goedgekeurd.

Adressen Inl. spek en in het algem. Nederl. producten.

Eveneens werd goedgekeurd het zenden van een adres aan de Regeering, op voorstel van *Alfen*, om bij aanbestedingen voor het Departement van Oorlog voor leverantie van spek etc. alleen door den Nederl. slagersbond gestempeld toe te laten, met de uitbreiding van het Hoofdbest. in het belang van Nederlandsche producten in het algemeen.

Ministerie van Landbouw.

Ook werd o. m. besloten tot de zending aan H. M. de Koningin-Regentes van een adres om de instelling van een Ministerie van Landbouw te verzoeken.

Bepaald werd, dat in 1897 ter herdenking van het 50-jarig bestaan de Algemeene Tentoonstelling te 's-Gravenhage zal worden gehouden.

Zuivelconsulent voor N-Holland W. Keestra.

Tot zuivelconsulent voor N. Holland werd benoemd de heer W. Keestra te Hoorn.

Adres vleeschaccijns.

Bij adres van 1 Nov. 1895 aan den Minister van Financiën werd gewezen op het onbillijke van den vleeschaccijns naar 10 proc. van de volle waarde, terwijl de afvalproducten vrij worden ingevoerd, waarom wordt verzocht alleen den accijns van het vleesch te heffen.

Besmetting door slachtpaarden.

In de Hoofdbestuurs-vergadering 1 April 1896 gehouden, werd het gevaar van besmetting door den invoer van zoogenaamde slachtpaarden uit Engeland besproken en besloten bij het Landbouwcomité er op aan te dringen

Comm
der
met bo

Alge
Woer

Hul
secret
bij di

G. Va
P. J.
tot
Hoof

Keur

Open
buite
voor

Op
Katw
burg

om door de Regeering maatregelen hiertegen te doen nemen. Een adres in dezen geest werd dan ook door het Landbouwcomité verzonden.

Comm. tot onderz.
der knoerijen
met boter en kaas.

Het Hoofdbestuur benoemde in Juni eene Commissie om zooveel mogelijk licht te verspreiden over de knoerijen bij de boter- en kaasbereiding en den handel in die producten, met opdracht te rapporteeren over de daartegen gewenschte bepalingen.

Algem. verg. te
Woerden, Aug.
1896.

Tegelijk met de Afdeelingstoonstelling had in Aug. '96 te Woerden eene Algemeene Vergadering plaats. Door den Voorzitter werd herinnerd aan het feit, dat de secretaris-penningmeester, de heer P. F. L. Waldeck, thans 25 jaar deze functie vervulde en hem, onder algemeene instemming, eene oprechte hulde gebracht.

Hulde aan den
secret.-penningm.
bij diens 25-jarig
jubilé.

Op voorstel van een der leden werd onder daverend applaus besloten den heer Waldeck te dezer gelegenheid een souvenir van de Mij. aan te bieden.

G. Vas Visser en
P. J. A. de Bruine
tot leden v. h.
Hoofdbest. gek.

Tot leden van het Hoofdbestuur werden gekozen resp. voor Noord- en Zuid-Holland, in de plaats van de aftredende, de heeren P. B. J. Ferf en H. P. de Kat van Hardinxveld, de heeren G. Vas Visser, uit Amsterdam, en P. J. A. de Bruine, uit Zwijndrecht.

Keuring vee en
vleesch.

Op voorstel van het Hoofdbestuur werd dit gemachtigd om bij de Regeering op een wetsontwerp aan te dringen, waarbij keuring van vee en binnen- en buitenlandsch vleesch algemeen worde geregeld met dien verstande, dat de kosten van afkeuring, onteigening etc., ten laste komen van den Staat in al de gevallen, waarin van geen boos opzet blijkt.

Openstelling der
buitend. grenzen
voor vee-invoer.

Aan de Regeering werd hulde gebracht voor hare bemoeiingen om de buitenlandsche grenzen weer open gesteld te krijgen voor den invoer van vee en de overtuiging uitgesproken, dat zij op den ingeslagen weg zou voortgaan.

Opheffing Afd.
Katwijk, Valken-
burg en Rhijns-
burg.

Met het einde van 1896 werd de Afdeeling *Katwijk*, *Valkenburg* en *Rhijnsburg* opgeheven.

Op de Vergadering van het Hoofdbestuur, in Januari

P. J. A. de Bruine 1897 gehouden, werd tot 2en Voorzitter, in de plaats
 2de Voorzitt. van den heer P. B. J. Ferf, gekozen de heer P. J. A. de
 Bruine.

Adhaesie aan het Besloten werd bij de Tweede Kamer adhaesie te
 adres in zake de betuigen aan den inhoud van het adres der Friesche
 boterwet. Maatschappij van Landbouw in zake de verscherping
 der zoogenaamde boterwet en daaraan o. a. de toevoe-
 ging van bedreiging met hechtenis bij herhaalde over-
 treding en volstrekt verbod van het voorhanden hebben
 van surrogaat of margarine in zuivelfabrieken te ver-
 zoeken.

Afd. Krommenie In Februari bleek uit het verhandelde op de Hoofd-
 opgericht. bestuursvergadering de oprichting eener Afdeeling
Krommenie.

Vervalsching van Dáár werd tevens besloten adhaesie te betuigen aan
 boter en kaas. het adres van het Landbouwcomité omtrent het inge-
 diende wetsontwerp in zake vervalschingen van boter
 en kaas en tevens nog een paar punten onder de aan-
 dacht der Tweede Kamer te brengen.

Tot zoover het verslag van wat door de Hollandsche
 Maatschappij gedurende den loop van haar 50-jarig be-
 staan werd verricht, zooals het in hoofdzaak door den
 Secretaris-penningmeester, den heer P. F. L. Waldeck,
 werd opgemaakt.

Te midden van de veelvuldige werkzaamheden, welke
 de Algemeene Tentoonstelling te 's-Gravenhage, ter
 gelegenheid van de feestelijke viering van het 50-jarig
 bestaan der Mij. aan het Hoofdbestuur bracht, moest
 dit plotseling de medewerking van den Secretaris-penning-
 meester ontberen: de onverbiddelijke dood ontrukte
 hem 21 Juni jl. aan de zijnen en zijnen werkring.

Wat Waldeck voor de Maatschappij is geweest, het
 werd op uitnemende wijze gereleveerd in het *Ned. erl.*
Landbouwweekbl. van 26 Juni 1897 door den heer
 Bultman. Reeds op jeugdigen leeftijd als klerk van den

toenmaligen secretaris jhr. Mr. Gevers Deynoot aangesteld, wijdde hij van af dat oogenblik zijne beste krachten aan de Maatschappij met een ijver en eene plichtsbetrachting, welke steeds gewaardeerd werden.

Sedert 28 Sept. 1871 vervulde hij op de, allen leden der Maatschappij bekende, hoogst verdienstelijke wijze den post van Secretaris-penningmeester, wat in 1896 tijdens zijn jubilé door de Maatschappij met een toepasselijk aandenken werd erkend.

Vóór de aarde zich over zijn stoffelijk overschot sloot, bracht op den doodenakker „Eik en Duinen” de Voorzitter der Maatschappij aan zijne nagedachtenis in treffende bewoordingen eene diepgevoelde hulde, waarbij zich ongetwijfeld in den geest alle leden der Mij hebben aangesloten.

Als waarnemend Secretaris-penningmeester werd aangewezen de heer S. C. Korteweg, lid van het Hoofdbestuur.

Terwijl deze regelen geschreven worden, wordt de laatste hand gelegd aan de voorbereidende werkzaamheden voor de Algemeene Tentoonstelling op het Malieveld te 's-Gravenhage, waarvan de opening bepaald is op 18 Sept. a. s.

Het ligt in den aard der zaak, dat van de van wege de Maatschappij gehouden Tentoonstellingen niet steeds op uitvoerige wijze in dit verslag kon melding worden gemaakt, hoe belangrijk en vruchtdragend voor den landbouw zij ook mogen geweest zijn. Van den anderen kant zal het den leden der Maatschappij niet bevreemden, dat van de aanstaande Nationale en Internationale Tentoonstelling ten deze eene uitzondering wordt gemaakt en met een enkel woord de belangrijkheid ervan worde in het licht gesteld.

Indertijd is bericht, dat het H. H. M. M. de Koningin en de Koningin-Regentes behaagd heeft als blijk van

HDr. belangstelling voor de Tentoonstelling elk eene gouden en eene zilveren medaille beschikbaar te stellen. Van Regeeringswege zijn verschillende prijzen uitgelooft, zoo ook door Vereenigingen etc. en particulieren, tot een totaal bedrag van ongeveer 24.000 gulden.

Dat de inzendingen zeer belangrijk zijn, wordt voldoende aangetoond door enkele cijfers. Aangegeven zijn:

66 hengsten, 200 andere paarden, 88 stieren, 155 stuks melkvee, 44 stuks jong vee, 150 stuks wolvee, 7 stoomdorschmachines, groote collectiën werktuigen, waaronder uit Frankrijk, Engeland en Duitschland, dito dito akkerbouw gewassen, voortbrengselen uit bloemkwekerijen etc.

Moge deze tentoonstelling een tijdperk van bloei ontsluiten, waarop zij, die na ons komen, met ingenomenheid en voldoening kunnen terug zien. En wanneer voor de Hollandsche Maatschappij het oogenblik is aangebroken, dat zij haar eeuwfeest viert, moge dan verwezenlijkt zijn, waarnaar zij steeds met al hare beschikbare krachten heeft gestreefd, en getuigd kunnen worden naar waarheid:

het gaat den Nederlandschen landbouw in alle opzichten goed.

Aldus uitgegeven door het Hoofdbestuur van de Hollandsche Maatschappij van landbouw.

D. BAUDUIN,
Voorzitter.

.S. C. KORTEWEG,
Wd. Secr.-Peningmeester.

's-GRAVENHAGE,
15 September 1897.

